

ఆంధ్రుల భోజనపద్ధతి.

ఒక విమర్శనము.

I

మనయాంధ్రదేశమునందు ప్రకృతము నాలుగు విధములగు ఆహారములు కనపడుచున్నవి. మొదటిది ఆవిద్య. రెండవది నిరుద్యోగము. మూడవది బాల్యవివాహము. నాల్గవది నిస్సారపు భోజనము. సర్వాంధ్రములకు మూలకారణము ఆవిద్య. ఈవ్యాసమునందు నేను మనభోజన పద్ధతులకును ఆవిద్యకును గల సంబంధమును గురించియు, అందువలన మన సంఘమునకు గలుగుచున్న ఆహారము గురించియు, కొంచెము చర్చింప దలచినాను.

ఈదేశమునకు నేను వచ్చిపిమ్మట నాకల్లి నంజురొగముచే మృతినొందినట్లు తెలియవచ్చినది. నంజురేవలము మన భోజనలోపమువలన వచ్చువ్యాధి యగుటకు సందియము లేదు. ఈమె శరీర భోజనమునకు గావలసిన పదార్థములు క్రమముగా పుచ్చుకొని యుండినయెడల మృత్యు వింతి కీఘముగా సంభవించి యుండదు. కాని, యేమి పుచ్చుకొనవలయునో ఆమె యెరుగదు. ఆమె చదువలేదు.

ఇదియేవిధమున నా అన్నగారు విషమజ్వరము వచ్చి, రెండుసార్లు వైద్యులచే రక్షింపబడినను, తుద కానిస్సారము నెట్లు తొలగింపవలయునో యెరుగక అరునెలు తీసికొని మృత్యువు పాలైనాడు. ఈయన ఎఫ్. ఏ. చదివినాడు.

ఇట్టి స్వయంకృతాపరాధ మరణము లెన్నియో ప్రతిగృహమునందును సంభవించుచున్నవి. కాని వీని యన్నిటికిని కారణమేమి? ఆవిద్య. అజ్ఞానము. లోకము మాటిపై నాధారపడియున్నది. ఒకటి జ్ఞానము. నుతీయొకటి వివాహము. ఇంకొకటి ఆహారము. మన మిమాటిని ఉల్లంఘించుచున్నాము. వీనిలో మన విచారణ ఆహారమును గురించి.

ఆహారమెందునకు భుజింపవలయును? ప్రాణరక్షణార్థమని చెప్పవచ్చును. ఊపిరి పీల్చునపుడును, వదలనపుడును అనుక్షణము మనశరీరమునందలి పదార్థములు కొన్ని హరించుచున్నవి. ప్రాణరక్షణార్థమై శరీరములోపలి యంత్రములు పనిచేయును, తదితరయంత్రములవలెనే అతిగిపోవుచున్నవి. ఈయనగుటల శరీరమంతట సంభవించుచున్నది. అతిగిపోవు నేవ న్నువ నైనను మర మృతు చేయని యెడల అది పనికిరాకపోవుట అనుభవమునందగు విషయమే. మన యంత్రములు అటుగుటలచే బలహీనులై వాని పనుల నవి నిర్వహింపలేక నిలిచిపోవుటవేరే మృత్యువు. ప్రాణము కొన్ని పదార్థముల కూడికచే ఏర్పడుచున్నది. ఎచ్చట సంయోగము కలదో ఆచ్చట విభజనమును వెంటనే నడచుచున్నది. ఆయా పదార్థముల నియమిత పరిమాణ సంయోగమే ప్రాణి. ఆ పదార్థముల విభజనమే. విడుదలయే మృత్యువు. జీవపదార్థములు కానిండు. నిర్జీవపదార్థములు కానిండు. ఈ భర్తమునకు సర్వము బద్ధములు.

కాబట్టి, మనలోపల హరించిపోవుచున్న పదార్థములను మనము ప్రతిదినము పూర్తిచేయవలసి యున్నది. దీనిని మరచుతుంటే చెప్పవచ్చును. అట్టి మరచుతుంటే గావలసిన పరిసరములన్నియు ఆహారమునందున్నవి. ఆహారము ప్రాణసంరక్షణము నిమిత్తమే కాదు. మనలోపలి నానావిధములగు అవయవవృద్ధి నిమిత్తమును, కావలసి యున్నది. ఆదాయము కన్న వ్యయము అధికముగా నడుచుకొనెడల సర్వత్ర ఏమి జరుగుచున్నదో ఆ పనియే మన శరీరము- అనగా ప్రాణము విషయమునకు జరుగుచున్నది. అందువలన నాహారము (1) హరించిపోవు పదార్థములను పూర్తిచేయుటకును (2) మన అవయవ పరిస్థితిని నిమిత్తమును (3) మనము పని చేయుటకు గావలసిన శక్తిని నిమిత్తమును కావలసి యున్నది. పని యనగా శరీర పాటునమే కాదు. ఊపిరిపీల్చుట విడుదలు, భుజించుట, నిద్రించుట, నడచుట, కూర్చుండుట. అంతయునీయే. మనశరీరావయవములు నిశ్చలము పనిచేయుచునే యున్నవి. వానికి విరామము లేదు. కొంత బడిన నడపుటకు గావలసిన శక్తి జొరకునంటే కచ్చితమైన యంత్రము నడపుటకు గావలసిన శక్తి- అనగా నేడమి ఆహారమునండి రావలసియున్నది.

కావ్యుష్టముల ఎవరు దిండికి వైసంఖ్యగల మూలపదార్థములను వివరించుచున్నారు. వీనిలో పదమూడు మన శరీరమునందున్నవి. మన శరీరము పంచభూతవికాసమునకు సరికాదు. ఆక్సిజన్, కార్బన్, హైడ్రోజన్, నైట్రోజన్, కాల్షియ

ము, ఫాస్ఫరస్, పొటాషియమ్, కోరిక్, సోడియమ్, మెగ్నీషియమ్, అయిరన్, సల్ఫరు, ఫ్లోరో, ఇవిగాక, అణుమాత్రమున అయోడిన్, సిలికన్, మున్నుగాగలవి మనయందున్నవి. మన శరీరమీపదమూడు మూలపదార్థములతోగూడిన దైనను, నీపదార్థములు వాని నిజస్వరూపమునే ధరించియుండుటలేదు. తిరిగి వానిలోనవి అనేకవిధముల సంయోగమై, క్రొత్త ఆకారము గల మిశ్రమపదార్థము లగుచున్నవి.

మన శరీరము అసంఖ్యాకములగు కలుగులను చర్మము, మాంసము, నరములు, ఎముకలు మున్నగు వానిని కలిగియున్నవి. ఈకలుగును, మాంసము, ఎముకలు మున్నగునవియు, మూలపదార్థములచే ఏర్పడిన మిశ్రమ పదార్థములు కలిగియున్నవి. కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్, నైట్రోజన్, సల్ఫరు ఈ పదార్థముల సంయోగమువలన ఏర్పడిన ఆల్బ్యూమిన్ అనేది పదార్థ మొకటి మన శరీరపు కలుగులలో కలదు. ఇది మన మెదడు, నరములు, కండ, నెత్తురు లలోను ఉన్నది. కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్లతో గూడిన క్రొత్త శరీరమంతట వ్యాపించియున్నది. కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్లతో చేరిన చక్కెర, రక్తమునందును, గుండెలయందును, టీన్యూలలోను; కాల్షియమ్, ఆక్సిజన్లతో గూడిన నున్నము, ఎముకలు, రక్తము, నరములలోను; ఉప్పు శరీరము నందలి ద్రవములందును; ఇనము ఎర్రటి రక్తము నందును; ఏర్పడియున్నవి.

మనము భుజించు ఆహారము, జంతుసంబంధము కానిండు, వృక్షసంబంధము కానిండు. మైన వికరించిన పదమూడు పదార్థముల యొక్కయో, వాని సంయోగములచే ఏర్పడిన మిశ్రమ పదార్థములయొక్కయో పాస్టు తిప్ప మతేమియు కాదు. ఈయాహారము మనలోపలి యంత్రములు పూర్తిగ చూర్ణము చేసి, జీర్ణముచేసికొనటకు సాధ్యమైనదిగ నుండవలయును. ఇట్టి భోజన పదార్థములు అయిదు తరగతులుగ విడదీయబడియున్నవి.

- (1) ప్రోటీనులు:—ఇవి కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్, నైట్రోజన్, సల్ఫరు గలవి. (2) కార్బోహైడ్రేటులు (3) క్రొత్తలు:—ఇవి కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్ కలవి. (4) ఖనిజ పదార్థములు:— ఇవి నున్నము, ఇనుము, గంధకము, ఫాస్ఫరస్, పొటాష్, కలవి. (5) నీళ్లు:— ఆక్సిజన్, హైడ్రోజన్ కలవి.

మనము భుజించు ఆహారము నోటినుండి గర్భకోశము లోనికిని, ప్రేగులయొద్దకును బోయి ఆచ్చట చూర్ణము గావించి పబడి రక్తముద్వారా ఆయా కలుగులు ప్రవేశించి, శరీరము యొక్క టీన్యూలగనో, లేక కక్షిగనో మార్పిడయ బడుచున్నది. అందుచేత, మనము భుజించు పదార్థములయందు యేమియును కూడి యున్నది, అవి యంతఃకణ మనశరీరమునకు లభించునది, నంటుల చేయు వారికి దెలియవలయును.

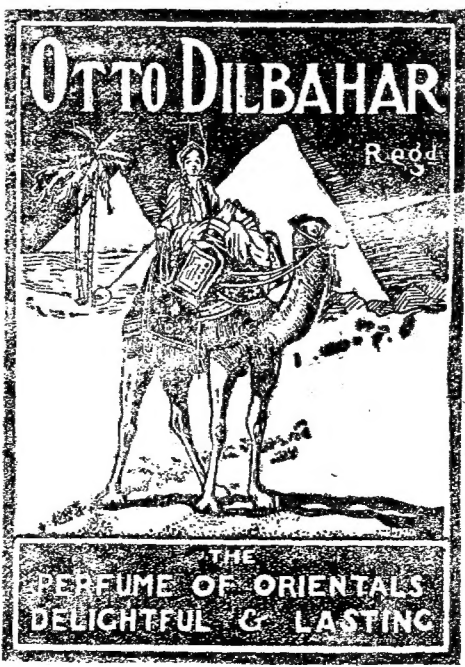
మనభోజనపద్ధతుల విషయమై విపరీతాభిప్రాయములు వ్యాపించి యున్నవి. ప్రాథమిక కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు కాకాహారము గూర్చి బందరులోనిచ్చిన యావన్యాసము వెనుకవినియున్నాను. వీరుభుజనములచే అభివృద్ధి యుద్దము లిరుదును వహించినవారు. ఈబలము కాకాహారముచేత నే వచ్చియుండుట మనకెల్లరకు సంతోషముకలిగించుచున్నది. వీరు తమ పర్యటనమునందు కాకాహారము గూర్చి ప్రజలకు

హితము గలపునున్నారు. కాకాహారము మంచిదేకావచ్చును. యోగము అంతకన్న మంచిది కావచ్చును. కాని మన యాంధ్రుల నేకు లీమధ్య తొట్టివైద్యము చేయ ప్రారంభించినారు. ఈ తొట్టిలో గూరుచుండిన వారందఱు పచ్చివంకాయ ముక్కలు, వోసకాయ ముక్కలు, పచ్చినెనగలు స్వభావసిద్ధమైన ఆహారమని ప్రారంభించి తుదకు శవాకారములై నారు. ఈస్వభావసిద్ధ ఆహారభక్షకులలో చాలమంది కాకాహారులు! గూడూరి రామచంద్ర రావుగారివంటి దేశహితైక పురులు పచ్చినెనగలు, పచ్చికొబ్బరి, పచ్చి మంచినీళ్లు తిని ఎముకలగుడై ప్రాద్దులుచుచ్చుచున్నార. వీరు స్వభావసిద్ధ ఆహారభక్షకులను మించిన కాకాహారులు! ఎందరో శిశువులు తల్లిపాలు చాలక, ఆవుపాలు పోయుటకు డబ్బులేక, అన్న ప్రాశనయగుటతోడనే వరికూడు ప్రారంభించి, ఊదరబొట్టలు పెంచుకొనియో, లేక తోళ్లు ప్రేలాడవేసికొనియో, కొంత కాలము బ్రతికి తుదకు ఆకాలమృత్యువు పాలగుచున్నారు. వీరును కాకాహారులే! ఎందరో బాలెంతరాండ్రు సరియైన ఆహారములేని కారణమున ప్రసవదౌర్బల్యమును బూడవీరు లేక, శరీరము పాలి అనిస్సారముచే మృత్యువువార బడుచున్నారు ఈతల్లులును శిశువైన కాకాహారులే! ఇట్టి ప్రాద్దుల కాకాహారమును మనయాంధ్రులు భుజించుచు, స్త్రీలు 18 వ యేటను, బాలురు 18 వ యేటను సంసారమున బ్రవేశించి, ఎలుకలను చుంచులను పుట్టించి, ఆంధ్రదేశమునంతయు దుర్బల సంతానముతో ముంచి, ఎక్కడలేని వ్యాధులను తెచ్చి అసాధ్యములగు సాంఘిక సమస్యలు పుట్టించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశముయొక్క వర్తమానస్థితి తలచినకొలది, ఒకప్పుడు దైర్యము నశించి, నిస్పృహత్వము కలుగదా?

కాకాహారము యుక్తమా? అయుక్తమా? అను ప్రశ్నతో నాకు నిమిత్తములేదు. మన భోజనపద్ధతి యనుకూలముగ నున్నదా? మనము భుజించుచున్న ఆహారము చాలియున్నదా? మన ఆరోగ్యము తృప్తికరముగ నున్నదా? అని ఈప్రశ్నలకు మన ఆకారములే, మనరోగములే, మన యకాలమరణములే సమాధాన మిచ్చుచున్నవి.

కార్యాల్లిను ఓరిగాను } ఆవటపల్లి నారాయణరావు.
డిసెంబరు 4. 1917.

వచ్చుచున్నది! (1094)
భయంకరములైన క్రూరమృగము లనేకము గలవు.
ఫిల్లిను సర్కసు
భీకరసాశ్చర్య ప్రదర్శనము. భయంకరాకారము.
ప్రదర్శనము మిశ్రమము.
విశేషములనుండి వచ్చిన మల్లులు రంగమున నడుపుతముగ చరించెదరు.
అత్యద్భుతము - అతిగంభీరము.
అత్యంతదర్శనీయము.
28 ఏండ్లకీతము చెన్నపురి వచ్చెను.
అప్పటికంటె నిపుడు అత్యధికమగు మార్పుకలదు.
వివరములు పూర్తిగా ముందు తెలుపబడును.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126
(రెజ్యురు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రెజ్యురు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు యిది కనువగునది, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది. అల్పమేలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని రిందపులు చిలుకరించినవో, మనోగ్యమగు సువాసన ని స్థలవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాలలో నుండును.
ఇన్నునెజా (ఆర డ్రాం) నీ సా 1-కి రు 0.8-0
చిక్చిరకము నెజా 1-డ్రాం " " 0.12-0
జీరోకనెజా 2 " " " 1.4-0
వెడ్డనెజా 4 " లేక 1/2 డ్రాం " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసామ్రాజ్యం దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలునెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగోవును నీసామైన ను, కార్డులైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈఆటో దిల్బహారుయొక్క సులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారికి ప్రాసినవో అణాకిమృత్యుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదును.
సోల్ ఏజంట్లు ఆంధ్రో ఇండియన్ డ్రగ్ లాండు శిబిరల్ కో; నెం. 1151, బామ్బాయిముసేదు బాంబాయి.

ఆ యు ర్వే దా శ్రమం, ౫౫, ఆచారవ్యవీధి, జి. టి, మదరాసు

కృష్ణానది బట్టెలునందు చూపబడిన నానికంటె 10 లక్షలు తక్కువమైనది. ఈ కృష్ణానది తగ్గుట ముఖ్యముగ పంజాబు, బొంబాయి, బంగాళములందు చూపబడినది. రాష్ట్రములందు సంవత్సరాంతమున నిలువ పోయిన అంతయు సామాన్యనికే పోవును.

1917-18 సంపు ఋణములు.

ఇంగ్లండునుండి మనము సొమ్ము అప్పుతీసికొనలేదు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వములకును రైలుచే ప్రభుత్వములకును 21 లక్షల పానులొచ్చితిమి.

హిందూ దేశమునందనేక విధముల మన మారంభించిన యుద్ధములను మనము అంగీకరించుట ప్రభుత్వము వారికియే దలచుకొనిన 1000 లక్షల పానుల సొమ్మును గూర్చుటకును, యుద్ధములను ధరించుటకును నిర్ణయించబడినది.

ఈ సంవత్సరపు ఆర్థిక ప్రశ్నలందు యుద్ధములనువలన వచ్చు సొమ్మును 100 లక్షల పానులని మదింపు చేసితిమి. కాని ఇంతకంటెను ఎక్కువ సొమ్ము లభించునని మేమునుచుంటిమి మేము నూచించిన ఆ సఫలమై ఈ క్రింద చూపబడిన మొత్తములు సమకూడెను.

యుద్ధములము	266 లక్షల పా.
పోషణ సైన్యము ఋణములు	29 "
క్యాపా సర్టిఫికేట్లు	66 "
	361 "

యుద్ధములమును, పోషణ సైన్యము ఋణములు అసలు యుద్ధములములు. ఇవి అక్టోబరు 15-వ తేదీతో ముగిసినవి. 1917 మార్చి మాసము నందు తీసికొనిన 40 లక్షల ఋణమును హోం ట్రెజరీ బిల్లుల క్రింద అంగీకరించున నీయబడిన 10 లక్షల పానులను గూడ ఈ మొత్తము నందు చేరియున్నది. కాపా సర్టిఫికేట్లు వలన సొమ్ము ఇంకను వచ్చుచున్నది. జనరలి మాసాంతము వరకు 61 లక్షల పానులు క్యాపా సర్టిఫికేట్లు మూలమున వచ్చినవి. ఈ సంవత్సరాంతము లోపల జరుగవలసిన 2 మాసములలో ఇవి 2 లక్షల పానులు వచ్చునని అంచనా వేసితిమి. యుద్ధములముల గూర్చుబయందు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు విశేష పరిశ్రమ చేసిరి. రాష్ట్రీయ బ్యాంకులను యుద్ధ ఋణముల నిమిత్తమున ప్రత్యేక పోకర్తముల గలుగజేసిరి.

యుద్ధములముల వివిధతరగతులలో ఈ క్రింద చూపబడిన మొత్తములు కనబడుచున్నవి:—

1920-21 సంవత్సరములందు ఈయవకు నూటికి	88 పా.
5 పానులు వడ్డీ ఋణము.	
8 సంయుక్తములలో ఈయవకు నూటికి 5 1/2 వడ్డీ	182 పా.
ప్రభుత్వములు.	
5 సంయుక్తములలో ఈయవకు నూటికి 5 1/2 పా.	80 పా.
వడ్డీ పురములు.	

295 పా.

స్వతంత్ర సంస్థానములవారును యుద్ధములములకు విశేషముగా సొమ్ము సేసినది. 118 లక్షలు హైదరాబాదునుండియు (డిసెంబర్ 75 లక్షలు నైజాముగారిచే నీయబడినది) 88 లక్షలు సింధియానుగూడా నొద్దయ్యెను. 15 లక్షలు మైసూరు నుండియు (ఇందులో 85 లక్షలు మైసూరు ప్రభుత్వమువారిచే నీయబడినది) 81 1/2 లక్షలు బహోదా మహారాజుగారి వలనను భవల్పూరు నవాబుగారివలన 40 లక్షలును, పాటియాలా మహారాజుగారి వలన 25 లక్షలును వచ్చినవి.

ట్రెజరీ బిల్లులు.

యుద్ధ ప్రక్రియల వలన అంగ్ల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారి సొమ్మునకు, హిందూ దేశ కాగ్యరర్పి కాన్సిలు బిల్లులను చెల్లించుటయందు ఎక్కువధనము పోవుటచే స్వల్ప కాలములో (6, 9, 12 మాసములలో) మఱల నిచ్చివేయబడదగిన నట్లు ట్రెజరీ బిల్లులను (ప్రభుత్వముల) పేర క్రొత్త బిల్లు తేర్చుటకు బడినది. విమానముల బిల్లులను (ప్రభుత్వముల) గూడు ప్రతేక పెట్టెలవలన కొందఱు నూచించిరి. కాని అట్లు చేయుటవలన వారికి మరల సొమ్ము చెల్లించుట కష్టమగును. కాని జనరలి మాసాంతమునందు, విమానముల ప్రభుత్వములను అమలులోనికి వచ్చినవి. వివిధవలన ఫలితములను తృప్తి కరముగ నున్నది.

బొంబాయి బ్యాంకువారు ట్రెజరీ బిల్లులను విశేషముగా కొనిరి. వారియొద్దనుండి అనుకూలములైన మరతులలో కొంత సొమ్మును అప్పు పుచ్చుకొంటిమి. ఈ విధముగ ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీవరకు 253 లక్షల పానులు సమకూడెను. మార్చి మాసాంతములో 800 లక్షల పానులు వచ్చునని యూహించుచున్నాము.

1917-18 సంవత్సరము మదింపు.

1917-18 వ సంవత్సరమునకు సవరణ చేసిన ఆయనము ప్రభుత్వ ప్రకారము ఖర్చు 814 లక్షల పానులు. వానియందు పెట్టుబడి పనులందు రైలువేలకు 31, నీటిపారుదల పనులకు 5, డిల్లీగర్ నిర్మాణమునకు 8 లక్షల పానులు, అప్పుతీర్చుటకు 27 లక్షలు, సీయలోని ట్రెజరీ బిల్లులు కొనుటకు 200 లక్షల పానులు, న్యాయాధ్యక్షులలోని విజ్ఞప్తి బ్యాంకులో నిలువయున్నవి 27 లక్షల పానులు; యుద్ధసామగ్రి కొనుటకు 21 లక్షల పానులు; మొత్తము 814 లక్షల పానులు. ఆయన 887 లక్షల పానులు. వానియందు భారతవర్షమునందు ట్రెజరీ బిల్లులవలన వచ్చినవి 300 లక్షల పానులు; సామ్రాజ్య వీరతనమువారికి ఖర్చుపోను మిగిలినది 58 లక్షలు; రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారి కట్టే మిగిలినది 28 లక్షలు; తదితర బాపతులవలన నికరాదాయము 6 లక్షలు; మొత్తము 887 లక్షల పానులు. సీయలో రైలు చే సామానులక్రింద సొమ్ము ఖర్చుపడక పోవుటవలనను పెట్టుబడి పనుల అంచనాయందు వేసిన సొమ్ములందు ఖర్చు 6,00,000 పానులొగినది. ఇండియానుందు అసొమ్ము ఖర్చుపడి యుండలేదు. అప్పుతీర్చుటవలన సొమ్ము మొత్తము 570,000 పానులు. 1914-15 నందు తత్కాలికముగ సింధియా మహారాజువారి నుండి తీసికొనిన అప్పు 880,000 పానులు. యుద్ధము జరుగుచున్నందున అప్పు ప్రస్తుతము తీర్చు కక్కురలేదని వారు అప్పును చెప్పిరి. యుద్ధము చాలకాలము జరుగుచున్నది. కావున వారికి వ్యవలసిన సొమ్ముచే వేయటకు నిర్ణయించితిమి. 1887 లో గ్యాలియరు మహారాజు వారివద్ద ఒక్కొక్కను దఫాకు 80,000 పానులకును మూడు దఫాలు బదులు పుచ్చుకొంటిమి తక్కిన 21 లక్షలను సీయలో అప్పుతీర్చుటవలనయున్న బాపతు. యుద్ధద్రవ్యముల కొరకు నిర్ణయించిన 21 లక్షల పానులను ఎందుకు వినియోగించునని తేలువకును అనావతు పద్ధత నుండును.

1916-17 బాపతు ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమునుండి రావలసిన సొమ్ము అంచనాకంటె తక్కినది. రావలసిన బాపతువారి సొమ్ములను తక్కిలను సరిజూచుకొనక పోవుటవలన నింకను కనబడుచున్నది.

సీయనుందు 200 లక్షల పానులతో ట్రెజరీ బిల్లుల కొనుటకు అగిరా 278 1/2 లక్షల పానుల కంటకు అనుకొనిన దానికంటె నిలువ నున్నవి వర్తమానునందు మూడేండ్ల ప్రక్రియల విధము పుచ్చుకొనిన 180 లక్షల పానులను 1920 వ సంవత్సరమునందు తీర్చవలసినవచ్చును. అయిడేండ్ల ప్రక్రియల అప్పును 1922 లో 88 లక్షల పానులను తీర్చుటవలసి యుండును. రాక్కిము విధయిచ్చిన ప్రక్రియల బాపతును 1922 లో 60 లక్షల పానులను తీర్చవలసి యుండును. 1915 లో పుచ్చుకొనిన 33 1/2 లక్షల పానుల ఋణమును 1923 లో నివ్వవలసి యున్నను 1920 లోనే తీర్చివేయటకు వీలున్నది. ముందు సంవత్సరము స్వల్ప వాయిదాలవిధమున బదులు పుచ్చుకొనదలచితిమి. మూడు, 5 సంవత్సరముల వాయిదా ప్రక్రియలవిధమున తీర్చి సొమ్ము పుచ్చుకోదలచిన యెడల ఆ సొమ్మును కరుసగ 1921, 1923 సంవత్సరములందు చెల్లించవలయును. యుద్ధము ముగిసిన యథా ప్రకారము రైలుచే పనులకు యవసరమును జట్టి పెట్టుబడి సొమ్ము కావలసి యున్నప్పుడు, ఆ సొమ్ము లభించుటకు కొంత చిక్కుపడవలసి వచ్చినను పడవలసి వచ్చును. యుద్ధ మైసోయి తరువాత ఏ బాపతు గానో ఒక బాపతుగా సీయలో సొమ్ము చెల్లించవలసి వచ్చును కావున 200 లక్షల పానులను పెట్టి ఆక్రడ ట్రెజరీ బిల్లులను కొనదలచితిమి. ఇందువలన సామ్రాజ్య పాలకులకు యుద్ధ నిర్వహణమునందు ధనసహాయము కలుగును. నోట్లబాపతును, రూపాయల మారకమునందలి న్యూ నాధిక్యము వలనకలుగు నష్టమును భర్తచేయుట కేర్పరచిన నిలువ సొమ్ము బాపతును తెక్కి జూచుకొనవో, వర్తమానునందు మనము సీయలో క్రొత్తగ 820 లక్షల పానులు పెట్టి ట్రెజరీ బిల్లులు కొనియుంటిమిని తేలగలదు. ఇదివరకు నిలువయుండిన 350 లక్షల పానులును కలుపుకొని, మొత్తము 620 లక్షలు ట్రెజరీ బిల్లులు క్రింద నుండినట్లు తేలును. మనము ప్రత్యేకముగ యుద్ధములములక్రిందను యిచ్చిన సొమ్ము గాకను ఇంతసొమ్ము యిచ్చి యుంటిమి.

ఇంతవరకును ఇండియా ఇంగ్లండులకు వర్తించిన విషయములను తెలిపితిమి. ఉభయదేశముల స్థితికి తిరిగి యూచించిన స్థితిగతులు తృప్తికరముగ నున్నవి. కాని ప్రత్యేకించి చూచి ధిక్కారులు తృప్తికరముగ నున్నవి. కాని ప్రత్యేకించి చూచినప్పుడు ఉభయ దేశముల స్థితిగతులకును చాల వ్యత్యయము కనబించును. భరతవర్షము నందు యుద్ధపు ఖర్చును భరించ

వలసియుండుటయు, ఇండియా కవున్సిలు ఖర్చుకు మనము ఆక్రడ సొమ్ము చెల్లించవలసియుండుటయు, పూర్వమునలే గాక యుద్ధ సమయమునందు తేడా వసరమైన సరకులు మాత్రమే యెగురుతు యగుచుండుటయు వెండి ధర పెరిగి, సరకునకు స్పర్థ యెక్కువగుటయు, ఇందునకు కారణములు. 800 లక్షల పానులు ఇండియాలోని ట్రెజరీల వలన వచ్చుచుండుటయు, యుద్ధములములక్రింద మన మనుకొనినదాని కంటె అదనముగ సొమ్ము వచ్చుటయు మన కీ సందర్భము నందు నోప్పడినది. భరతవర్షము ఇంగ్లండు మున్నగు ఐరోపా దేశములకు 1080 లక్షల పానులను చెల్లించవలసి యున్నది. యుద్ధములముల వలనను, ట్రెజరీల వలనను క్రొత్తగ వాణెములను ముద్రించుటవలనను, రూపాయల నాణెముల వలన వచ్చిన లాభము వలనను ఇంగ్లండులో నిలువయుంచిన సొమ్మును భర్తీ చేయుచున్నాము.

మనదేశపు వర్తకమునందు గురుతికంటె యెగురుతు వర్తకము యెక్కువ గనుకను, మనకు రావలసిన సొమ్ముకు కాన్సిలు బిల్లులు కొనుక్కొని వర్తకులు కొంత కార్యదర్శికి చెల్లించెదరు; కొంత నాణెములు, వెండి బంగారములను వర్తకులు దిగుమతిచేసియు చెల్లించుచుండిరి. ఇప్పుడే స్థితికి యుద్ధము వలన వికల్పము కలిగినది. ప్రస్తుతము కేవలము ఎగుమతియు వెరిగి సోయినది. ఆక్రడనుండి వెండి బంగారము పంపుటకు వీలులేదు. ఆక్రడ వారి ఖర్చులకు మనము సొమ్ము చెల్లించవలసి యుండుటే గాక, మనకు ఇక్కడ కావలసిన సొమ్మును చెల్లించుకొనవలసి యుండుటచే చాలకష్టముగ నున్నది. నోట్లు వేసినందునకు తాజాగా నిలువయుంచవలసిన బంగారమునకు బదులు బ్రిటిషు ట్రెజరీ బిల్లులు కొనుటకు మనము అధికారమునుపొంది అందువలనను అంగ్ల ప్రభుత్వము ఇండియానుందు చేయవలసిన ఖర్చుకు సొమ్ము లభించునట్లు సాహాయ్యము చేసితిమి. అనగా వారు ఇక్కడ ఖర్చు పెట్టవలసిన సొమ్ములో చాల భాగము మనము బదులిచ్చితిమని భావము.

(12 వ పేజిని జూముము)

సర్వవృత్తిక విషయంబిదిని.

(విజ్ఞప్తి (తేదీ మార్చి) 626 ముఖ్యమంత్రి కన్యకారుల సంక్షేమములో పోవుదురు. సమాఖ్య తేదీని రుజువు చేయువారిలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండవలసిన శాశ్వతవిషయము. అంగ్ల, మూసాని, దేశీయ వైద్యులచే పొగ క్షగాంశుబడియున్నది. ఎన్నది నమూనాంచినను చుందు గుణముమూలము, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులను నుడయోగించును. వెలపాకట్ 1-కి 0.8-0 పోస్తేజి 0.8-0. 1 డజన్ పాకట్లు వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేణు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు - తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇనాం. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధన లక్ష్మీ కం పె ని, 10 కలకత్తే పేట్, సిద్ధి, సానారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యెడంద్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువస్వామియులు, వారి చిత్రిపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. వెల రూ 1-8-0. పోస్తేజి వేణు. ఆంధ్ర సత్రి కా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిసిద్ధి, మదరాసు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను	
తులం 1 కి రూ. 3-8-0	
సభాధ్యక్షుల కన్యకారి, మంచిది	తులము 1-కి ... 80-0-0
కుంభము పుష్పము లెలము 1-కి	... 2-0-0
గొర్రోజనము, మంచిది	... 10-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి ... 0-10-0
వచ్చికరూరం	... 2-0-0
చాలామృతము	సీసా 1-కి ... 0-12-0
అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.	

స్థానిక వార్తలు

హైకోర్టు:—రాజ్ పుష్ప 8 వ తేదీ సోమ వారము లగాయకు హైకోర్టులో ఉరికేసులు విచారణ చేయబడును.

విందు:—ఆర్కాటు యవరాజుగారి గౌరవార్థము ఈ నెల 16 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు మూర్ పెరిలియనులో నోకవిందు జరుగును.

నైదాపేట సత్ సంగము:—నేటి రాత్రి 7 1/2 గంటలకు నైదాపేటలో పెరుమాళ్ళ కోవెలపీఠియందలి విజయ విలాసమందిరములో బ్రహ్మశ్రీ మరువూరు గణేశశాస్త్రియారు గారు భగవత్ గీర్తనస్వాసము చెప్పుదురు.

అద్వైత మహోపన్యాసములు:—కచ్చాళేశ్వరస్వామి ఆలయ ప్రాకారములో నేడుమొదలు ప్రతిరోజు వారము నాగపట్టణము వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ అరుణాచల శాస్త్రియారు గారు జీవనము క్షిణికముగూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

శ్రీ సమర్థ రామదాస భజనమండలి, తిరువళ్ళి క్షేత్ర:—శ్రీసమర్థ రామదాస స్వామివారి 6-వ వార్షికోత్సవము ఈ నెల 7-వ తేదీ మొదలు 17-వ తేదీ వరకు తిరువళ్ళి క్షేత్రలో నీలి వీరాస్వామి మండలిపీఠి నెం 13 రవ గృహమందు జరుపబడును.

పాటకచేరి:—శ్రీగోపాలకృష్ణ సంగీత సభామందిరము (180, తంబుపెట్టిపీఠి)లో ఈ నెల 8 వ తేదీ యాది వారము మధ్యాహ్నము 4-30 గంటలకు దక్షిణ హిందూదేశములో గ్రామోపాసలో ప్రసిద్ధిగాంచిన తిరుచ్చందూరు మిస్ వణ్ణుగవడివుల ఆద్యతమైన పాటకచేరి జరుపబడును.

సి. ఆర్. సి. హైస్కూలు, పెరంబూరు:—పాఠశాలోపాధ్యాయులు టి. ఎం. అప్పలాచారి స్వామి గారు శేషటి రోజున పగలు 8 గంటలకు ఏర్పరుప బడిన రామాయణోపన్యాసములు నాలుగింటిలో మొదటి ఉపన్యాసమును పాఠశాలా మందిరములో జెప్పుదురు.

దక్షిణహిందూదేశ బ్రహ్మ సమాజము:—శేషటి సాయంకాలము 6 గంటలకు బ్రహ్మసమాజ మందిరము (97, అన్నాపిళ్ళపీఠి) లో కాకినాడ కళాశాల ప్రభుపాపాధ్యాయులు దివాన్ బహద్దూర్ ఆర్. వెంకట రత్నము నాయుడుగారు ప్రార్థనసలి జ్ఞానోపదేశము గావించెదరు.

కలవల కణ్ణాస్వేయ్యూరుగారి ధర్మ ఆయుర్యేంద్ర వైద్యశాల, తిరువళ్ళి క్షేత్ర:—వైద్యశాలలో గత శ్రేణి నెలలో 15352 మంది రోగులకు ధర్మయనకు మందు లియ్యబడినది. అందు 6112 గురు క్రొత్తవారు. తక్కినవారు ఫిక్షెరి వెనుకటి నెలలనుండియు చికిత్స బొందుచుండిరి. మొత్తమున రోజునకు 548 గురికి మందు లియ్యబడినట్లు తెలుచున్నది.

శ్రీరామాయణ కాలక్షేప సభ:—తెన్నుపురి పెద్దినాయనిపేట కృష్ణప్పనాయని గుంటపీఠి 49 నెంబరు గృహమున బ్ర. శే. తంజాపురి గోవిందస్వామి భాగవతుల వారిచే జరుపబడుచుండు శ్రీరామాయణ కాలక్షేపముల వరుసలో అయిదవదగు 'పరశురామగర్వ భంగము, పట్టాభిషేక యత్నము' అను కాలక్షేపము 8 వ తేదీ ఆదివారము సాయం కాలము 4 గంటలకు జరుపబడును.

ఆశ్విధ విజ్ఞానసర్వస్వము:—ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము, 3 వ సంపుటము, 4 వ సంచిక మా కార్యాలయము చేరినది. ఇందు "ఆరావట్టణము" అను మాట మొదలు 'అలంకారములు' అను మాటవరకును ఉన్నవి. ఇందు అమరావతి స్తూప చిత్రపథమును, అరిష్టో ఫేనిస్, అరిస్టాటిల్ చిత్రపథము లును గలవు. అరేబియా దేశచరిత్ర మిందు మిగుల విపులముగ వ్రాయబడినది. అక్షరశ్రుతియును గురించి యొక యత్నము మిగుల వ్యాసము గానవచ్చుచున్నది. అలంకారములను గూర్చి నోవాచారణ మగువాసముగలదు. ఈ సంచికయందు అనేక ఘననిమిషములు చర్చింపబడియున్నవి.

వృత్తాంతములు

కలకత్తాలోని వంగదేశ ఆంధ్ర సమితివారు నేడు కలకత్తాలోని వంగ దివ్యజ్ఞాన మందిరమునందు ప్రాశస్త్యము రామ మూర్తివాయుడుగారికి విందు చేయుదురు. రావుసాహెబు ఎస్. రాఘవులు స్వేచ్ఛిగారు ఆధ్యక్షతవహించెదరు.

ఇండియా క రెస్సి:—ఈకరెస్సిఫిలి చాల శోచనీయముగానున్నదిగాన వెంటనే యధ్యక్షులునునుతీయుట అవసరమని కరాచీ ఛేంబరువారు తీర్మానించి దానిని ఇండియాదొర తనము వారికి తెలుపవలెంచి అందులకు తమకు తోడ్పడవలెనని బర్మాఛేంబరువారిని కోరగా విషయమును ఇండియా దొరతనము వారికియే యున్నాడు గాన మనము వేరుగా తెలుప నక్కరలేదని బర్మావారు వ్రాసిరి.

కల్లు యజ్ఞారా:—పూనా మండలములోను పూనా నగరమునందును కల్లుయజ్ఞముల పూరాచేలముపాటులు కలకత్తాకేరీలో జరిగినవి. వెంకటేశ్వరస్వామి దొరతనవారికి వచ్చు నాదాయముకంటె వారుగు రెట్టధికముగ నాదాయము వచ్చినది. 49 దుకాణములకు వెంకట 78000 లు వచ్చెను. ఇతరులకు వారికి 5 లక్షలు వచ్చినది. పూనానగరమున రవైవారు పేట దుకాణమునకు వెంకట 35000 లు ఇతరులు 32,500 ను కర్మి దుకాణమునకు వెంకట 6000 ను ఇతరులు 52600 ను వచ్చెను.

హరారావంతులనై నుండి నదిలోనికి దొడ్లుట:—గత మంగళవారమునాడు పగలు 11 గంటల కొక మార్గాదేవర్తకుడు వంతునమీదనుండి హరారాకు బోవుచుండెను. వంతున మధ్యభాగమునకు పోవునప్పటి కతడు ఏకారణముచేతనో నదిలోనికి దొడ్లిపోయెను. ఇదిచూచిన మార్గధువొకడు తక్షణమే నదిలోనికికి మార్గాదీ వర్తకునిని ప్రాణములతో గట్టిన చేచ్చెను. వాని చొక్కాయజేబులో నుండిన వెయ్యి రూపాయల బ్యాంకినోట్లకట్ట తడిసి పోయెను. ఎందువలన అతడువంతునమీద నుండి నదిలోనికి దొడ్లనో ఎవరికిని తెలియలేదు.

ఇండియా కరెస్సి ప్రకటనములు:—జనోపకారాధ బొంబాయి రాజధానియందలి వంట చెరుకు గాపాడుటాన శ్రేయము గాన ఎంత వంటచెరుకు నమ్మ నిచ్చునదియు మొదలగు అధికారములు దొరతనమునా రుపయోగింతురు. హిందూదేశపు రత్నక బలము క్రింది దళములుగ విభజింపబడినవి. సంయుక్త రాష్ట్రదళము, మూడవ అలహాబాదు పదాతిదళము, ఐ.డి. ఎఫ్.; బెంగాలు. బీహారు, ఒరిస్సా. అస్సాముదళము. నాల్గవకలకత్తా పదాతి దళము. ఐ.డి. ఎఫ్.; బర్మా 5-వ బర్మాపదాతి దళము. ఐ.డి. ఎఫ్.; పంజాబు పశ్చిమోత్తర పరగణాల బలము. 5-వ లాహోరు పదాతిదళము ఐ.డి. ఎఫ్.

సర్. నుందరలాలుగారి మరణమునకు తమ విచారమును తెలుపుచు అలహాబాదు పురజనులు నిన్నటిసాయంకాల మొక బహిరంగసభను గావించిరి. తెన్నెంటు గవర్నరు సర్ హోకోర్టు బిల్లుగారు సభాధిపత్యమును వహించి నుందరలాలుగారి ముగుణముల వర్ణించుచు తనకతడు మంచి స్నేహితుడని తెలిపిరి. సభకు ముఖ్యస్వాగతముర్తి మొదలుగాగల యూరోపు భాంతియ అధికారాధికార సభ్యులనేకులు విచ్చేసిరి. ఆధ్యక్షుల నూచనవై నొక్క స్మారక చిహ్నము నెలకొల్పు నుద్దేశంప బడెను. వారి మరణమునకు విచారించుచు సభికుల విచారమును లాలుగారి కుటుంబమునకు తెలియ బరచుచు ముఖ్య స్వాగతముర్తిగా రొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. చింతాపనినిగారును, జిలాఫాసీగారును దాని బలపరచిన పిమ్మట సభ్యులందఱిచే నది యంగీకృత మయ్యెను. స్మారక చిహ్న సభ్యులమునకు సర్ పి. సి. వెనెట్టిగారి ఆధ్యక్షులుగ నుండవలయు ననియు, మహమ్మదా బాదు రాజుగారు సహాయాధ్యక్షులుగ నుండవలయుననియు దాక్షులు లేజబహద్దరు సామ్రాజుగారిచే నుపపాదించబడిన తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

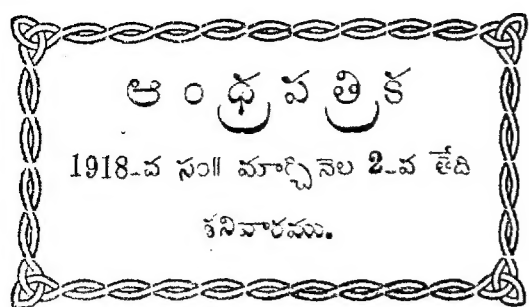
పరపత్వద్యమము.

1916-17 వత్సరమునందలి యభివృద్ధి.

1916-17 వత్సరమునందు భరతవర్ష మునందలి పరపత్వద్యమము నందు కలిగియుండిన యభివృద్ధిని జెలుపు ప్రచురణము ప్రకటితమై పత్రికా కార్యాలయములకు వచ్చియున్నది. ఆ గ్రంథమువలనను పరపత్వద్యమపు స్థితిగతులు ప్రతి వారికిని నుబోధకములగును. పరపత్వద్యమమునం దభిమానము కలవారికి యెంతయు ప్రయోజన కరముగ నుండును. గత వత్సరము పరపత్వద్యమము నందలి కలిగినయభివృద్ధియందలిముఖ్యంశము లును భరతవర్ష మునందునువివిధ రాష్ట్రములందునుగల సంఘముల సంఖ్యయు సభ్యుల సంఖ్యయు మున్నగు విషయములు గ్రంథమునందుకలవు. పరపత్వద్యమము నందలి మంచిచెడ్డలనువిచారింతుట కేర్పడిన సభ్యులు తెలిపి యుండిన యంశముల ననుసరించి గ్రంథమున తయారుచేసిరి. పరపత్వద్యము 244 నుండి 262 కి వృద్ధియైవని, సభ్యులు 477765 నుండి 76195 వరకు పెరిగి; కార్యనిర్వహణమునకు కావలసిన ధనము 400 లక్షలనుండి 480 లక్షల రూపాయలకు వృద్ధియైనది. దీనివలన నికరలాభము రూ 868705 లకు పెరిగినది. వ్యవసాయ సంఘములు 17,729 నుండి 20,725 కును, తదితరములు 1019 నుండి 1209 కిని వృద్ధియైనవి. వ్యవసాయసంఘములందు 7,84,252 వంది సభ్యులును తదితరములందు 1,76,708 మందియు కలరు. ఉభయ బ్యాంకుల కార్యనిర్వహణమునకు కావలసిన ధనము 784 లక్షలు. వానివలనను 24, 32, 194 రూప్యముల లాభము వచ్చియుండెను. పశువులభీమాకు సంబంధించిన సంఘములు ప్రస్తుతము బొంబాయి, బంగాళము, సంయుక్త రాష్ట్రములు, బర్మా, హుస్సలలో నే కలవు. వీనికి సంబంధించిన యంశములను గ్రంథమునందు కలవు. వీనియందు 344 సంఘములు కలవు. భీమామొత్తము 3, 10, 668 రూపాయలు. భీమాచేసిన పశువులసంఖ్య 9769. వానిలో నవ్వసాయిని 291 పశువులు. పరపత్వద్యమము మనదేశము నందు ప్రారంభమై 10 సంవత్సరము లైనవి. వాని యందలి స్థితిగతులనుబట్టి చూచినచో సభ్యుల సంఖ్యకంటెను మూలభవము వృద్ధియగుచున్నట్లు తెలును. సభ్యులకు 117 రూపాయల మతున మూలధనము కలదు. చిన్న చిన్న వ్యవసాయ సంఘములు వివేకిముగ పెరిగి పోవుటవలన సగటున సభ్యులసంఖ్య 46 కి మించియుండలేదు. మూలధనమును సగటున 5309 రూపాయలకు మించలేదు. సంఘముల సంఖ్యయందు సంయుక్త రాష్ట్రములు భరతవర్ష మున కంతకు నగ్రస్థానము నలంకరించుచున్నది. తరువాతను పాంచాలము, సంయుక్త పరగణాలు, బంగాళము, బర్మా, చెన్నరాజధాని వరుసను గణనమునకు వచ్చుచున్నవి. సంఘములందు తక్కువసంఖ్య కూర్చుండును దాని తరువాతను బహోదాయం దును కలదు. భరతవర్ష మునందు ఢిల్లీ, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు బెలూచీ స్థానములయందు పరపత్వద్యమము తలయెత్తనందున వాని ప్రమేయమిక్కడ నవసరములేదు. గత పదిసంవత్సరముల నుండియు సగటున సంవత్సరమునందు నూటికి రమారమి 253 వంతున సంఘములువృద్ధియైనవి; సభ్యులసంఖ్య రమారమి 105 కును; కార్యనిర్వహణమునకు కావలసిన ధనమునూటికి రమారమి 513 నను పెరుగుటవలనమూలధనమే సంఘములకంటెను, సభ్యులకంటెను అధికముగ వృద్ధిపొందుచున్నట్లు విశదమగుచున్నది. పరపత్వద్యమభివృద్ధి మనదేశమునందు సర్వోముఖముగ నుండలేదు. భరతవర్ష మునంటి దేశమునందు సహకారోద్యమము విజృంభించుట కెన్నియో అవాంతరములుండును. వానిని నిగ్రహించుకొని ఆయుద్యమవృత్తము కాభోపకాఖలుగ వర్ధిల్లుటకు చాలకాలము పట్టును.

చిత్రపురుష భావ.

చిత్రపురుషు తాలూకాలో ఓడ్రభావనే కోర్టుభావగా నేర్పణుపవలెనని గంజాముల్లిగా కలెక్టరుగారు. మఱల ప్రభుత్వమువానికి వ్రాసినట్లు జిల్లా సంఘమునకు తెలియచున్నది. ఆ తాలూకాలోని తెలుగువారు ఇట్టి కార్యమునుబలవంతముగా నాపేషించుచు అభూతన సంగీకరింపక నిలిపివేయవలయునని ప్రభుత్వము వారిని ప్రార్థించుచున్నాడు. ప్రజలతిరుకోద్రవ్యము చెందియున్నాడు. (తంజివాద్)

సామాజ్య శాసన నిర్మాణ సభ ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము.

సామాజ్య శాసన నిర్మాణ సభయందు, ఆర్థిక సభ్యులగు సర్ విలియము మేయరుగారు నూతన సంవత్సరపు బడ్జెటును నిన్నటిదినము ప్రవేశపెట్టిరి. సంగ్రామ మొకవంక తీవ్రత గాంచుచున్నది. అది ముగియు సూచనలు వెనుకకు నడచుచున్నవి. ప్రాపంచిక ఆర్థికస్థితి యూహించని రీతిని తారు మారగుచున్నది. అట్టిస్థితిలో హిందూదేశపు ఆర్థికవ్యవహారముల నడుపుట కష్టభూయిష్ట మనుటకు సందియము లేదు. సహజపరిస్థితుల కష్టము లటుండ, ఆంగ్లో హైందవ విమర్శకులు హిందూ దేశము సంగ్రామసాహాయ్యము గావించుట లేదని యనుదినము మొరలిచుచుండిరి. హిందూదేశము రత్నగర్భ మనియు, ప్రజలయొద్ద వికరీతమగుధనము దాచియుంచబడినదనియు, హిందూదేశముపై నెట్టి భారము మోపినను సులభముగ భరింపగలదనియు వీరి యుద్దేశము. వీరికి దోడుగ మార్చింగుపోస్టు మొదలగు నాంగ్లదేశపత్రికలు ప్రక్కతాళము వాయించుచుండెను. హాడ్డింజ ప్రభువుగారును, సర్ విలియము మేయరుగారును ఆంగ్లో హైందవుల తీవ్రనిందకు పాత్రులయిరి. ఎట్టి దూషణములకు లోనయినను, సర్ విలియము మేయరుగారు తమ నిశ్చయమునుండి మరల లేదు. హిందూదేశపు టార్గెట్ కస్టమీ వీరికి కనులగట్టినటు లుండెను. 1913-వ సంవత్సరమున వీరు కార్యభారము వహించినపుడు ఉత్తర హిందూశాసనమున దేశీయ బ్యాంకులు నష్టముగాంచెను. దేశీయులలో నలజడి కలిగెను. అటు సిమ్లట సంగ్రామము సంభవించెను. సంగ్రామపు ప్రథమ వత్సరమున ప్రజలలో విస్మయము ప్రబలెను. విస్మయమునకు ఫలితముగ విశ్వాసము క్షీణింపసాగెను. ఇందులో వర్తకమునందును, ధన సంపదయందును తగ్గుదల గన్పట్టెను. సంగ్రామము విషయమై ప్రజలకు కొంత యలవాటు గలిగిన పిమ్మట, తిరిగి విశ్వాసము ప్రబల జొచ్చెను. ఆతరుణమున ప్రజలపై నూతనమగు పన్నులను విధించినచో, అశాంతి ప్రబలమయ్యెడిది. సర్ విలియము మేయరుగారు రట్టి కార్యమునకు గడంగక, వ్యయమునందే మితముజూపి, శాంతిదాయకమగు పరిపాలనా కార్యక్రమమునకు దోడ్పడిరి. ప్రజలలో సంతృప్తి పొచ్చెను. ఆతరుణముననే క్రొత్త పన్నులను విధింపలేదని మేయరుగారిని ఆంగ్లో హైందవులు కసిదీర దూషించిరి. కాని వారు తొందర పడలేదు. 1915-వ సంవత్సరమున సంగ్రామపరిస్థితులకు ప్రజలలవాటుపడిరి. ఎగుమతులలో కొంత యభివృద్ధి గన్పట్టెను. సంగ్రామవ్యసరములచే దేశములో పండెడి వస్తువుల ధర హెచ్చెను. 1916-17 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో మేయరుగారు పన్నుల విధించుటకు దలపెట్టిరి. ఆంగ్లదేశమునుండి క్రొత్తగ ఋణముల క్రొనలేదు. మీనుమిక్కిలి ప్రాత ఋణముల దీర్చివైచిరి. 1917-18 వ సంవత్సరమున, హిందూ దేశము 10 కోట్ల నవరసులను సంగ్రామ వ్యయ

ములక్రింద ఆంగ్ల ప్రభుత్వమున కొనినది. ఈ ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు క్రొత్త పన్నులు బడ్జెటులో జేర్చబడెను. ఆదాయములపైనను, జ్యూటు ఎగుమతిపైనను, రైల్వే సరకులపైనను పన్నులు విధింపబడెను. వీటికి దోడుగ విధింపబడిన యింకొక పన్ను భారతీయులను సంతృప్తుల గావించెను. ఇంతవరకును నీదేశములో దయారుగావించబడిన వస్తువులపై పన్ను లుండెను గాని, విదేశములనుండి నీదేశమునకు వచ్చే వస్తువులపై నెట్టి సుంకము లేకుండెను. ఈస్థితి దేశీయులకు హృదయవేదనము గలిగించుచుండెను. అనేక మారులు ప్రజలీవిషయమై మొరబెట్టిరి గాని, లాంకుమై వర్తకుల ప్రాతీకూల్యముచే, పాల్ మొటు సభవారు నిస్సహాయులైరి. తుట్టుతుదకు సంగ్రామకారణముచే విదేశములనుండి హిందూ దేశమున కేతెంచెడి వస్తువులపై పన్ను విధింపబడెను. ఈ యేర్పాటు సంగ్రామము ముగియు సంతవరకే యమలులోనుండినను, గ్రుడ్డిలో మెల్ల యనునటుల నీయేర్పాటులకు సంతసింపవలసియే యుండును.

ఈవత్సరము నూతనమగు పన్నులు విధింపబడునేమో యని ప్రజలలో కొంత యనుమానముండెను. అట్టి భయమున కెడము లేకుండ మేయరుగా రీతిన న్నష్టపరచిరి. “ముందు సువత్సరముననే నిదివరకే సూచించినటుల 20 లక్షల నవరసులు పైగ మిగులవచ్చును. దీనిలోని ప్రతి దమ్మిడియు మా కవసరమే. ఇంతకన్న నెక్కువ మిగులుచో, నామొత్తమును నవసరమే యగును. సంగ్రామ పరిస్థితు లుండువరకు పన్నుల దగ్గించుటకు వీ లుండదు. కాని కష్టమంతయు రివిన్యూ గూర్చిగాక సాధనములగూర్చి యుండును గావున, గత రెండు వత్సరముల పన్నులకును క్రొత్త పన్నులజేర్చుట కిప్పు డవసరము లేదు. అందుచే పన్ను లిప్పటివలెనే యుండగలవు.” ఈ వాక్యములు ప్రజలకు కొంతముదము గొలుపగలవు. కాని ప్రజలకు సంతృప్తి గొలుపు విషయములు ఆంగ్లో హైందవుల కేమాత్రమును నచ్చవు. అందుచేతనే మొయిలుపత్రిక మేయరుగారి బడ్జెటును గూర్చి వ్రాయుచూ, “వారి విధానము మిక్కిలి సంకుచితముగ నున్నది. భావనాశక్తి వీరికి చాల లోపముగ నున్న”దని దెలిపినది. క్రొత్త పన్నుల విధించి ప్రజలపై నెక్కుడుభారము బెట్టినచో, మొయిలుపత్రికా సంబోధమునకు మేర లేకుండెడిది. సంగ్రామమధ్యమున, “ప్రజలు పడెడి ఆర్థిక బాధలకు దోడుగ క్రొత్త పన్నులను విధింపకుండ, రాజ్యాంగనాకను నడుప వాగ్దానము జేసినందులకు మేయరుగారి నభినందించుచున్నారము. మేయరుగారు తాము పడిన శ్రమనుగూర్చి తమయువన్యాస ప్రారంభమునను సంతృప్తులను గావించిన వర్ణనయం దతిశయోక్తి లేదు. అయ్యది కొంత స్వార్థార్థగ గాన్పించినను, అందు వికరీతమైయున్న లేదు. 1917-18 వ సంవత్సరమున మొదట జేసిన మదింపునకును, పిమ్మట గావించిన అంచనాకును కడు వ్యత్యాస ముండెను. ఆదాయము 9 కోట్ల 80 లక్షల నవరసులపైగను, వ్యయము దాదాపుసంత మొత్తముగను మదింపు గావించబడినది. కాని ఆదాయము 11 కోట్ల పైగను, వ్యయము పదికోట్లపైగను లేతను. అనుకొనినదానికన్న ఆదాయమునందును వ్యయమందును నధికమగు మొత్తమే జేతను. ఇందుకు కారణములను మేయరుగారు నువ్వత్కవలచిరి. రైల్వేలపై నాదాయ మతిశయించెను. మారకపు రేల్లును ప్రభుత్వ కార్యదర్శి నెక్కుడు జేయుటచే, లాభముగన్పట్టెను. ఉప్పు, నుంకములు పోస్టు లు

ల్లిగ్రాఫులు, టంకశాలలు, వడ్డీ, ఆదాయపు పన్ను మొదలగు వాటినుండి నాదాయ మతిశయించెను. ఇందుకు ముఖ్య కారణములు వర్తకాభివృద్ధి వర్ధ సమృద్ధియని దెలుపబడినది. దిగుమతులకన్న ఎగుమతులు 5 కోట్ల 40 లక్షల నవరసులధికమయ్యెను. ఇట్టివ్యత్యాస మిదివర కెన్నడును గాన్పించలేదు. వ్యయము గూడ నూహించిన దానికన్న నెక్కుడయ్యెను. ఇందులో ప్రధానవ్యయము సైనిక వ్యయ మనుటకు సందియము లేదు. సైనిక వ్యయమున మందు సామగ్రిపై 9 లక్షల నవరసులును, బ్రిటీషు సైనికులకు జీతములు వృద్ధిజేసి నందున 5,20,000 నవరసులును, నౌకారక్షణమునకై 4,70,000 నవరసులును, ఫిరంగులపై 200,000 నవరసులును, రైల్వేవ్యయము 140,000 నవరసులును, సరిహద్దుల రోడ్లు సైనిక వైద్య శాలలకు 140,000 నవరసులును, హైందవ యుద్ధ పరికర సంఘ నిర్మాణమునకు 710,000 నవరసులును, సరిహద్దు పోరాటములకు 140,000 నవరసులును వెచ్చించబడినవి. ఈ వ్యయముల గూర్చి యభ్యంతరము జెప్పజాలము గాని, రాజకీయ మని పేరిడి పర్షియాలో బ్రిటీషు స్వత్వముల కాపాడుటకై పంపిన సైన్యవ్యయములో 900,000 నవరసులను హిందూదేశముపై విధించిన విషయము గూర్చి యంగ్లీకారము దెలుపజాలము. ఇట్టి వ్యయము నూతన వత్సరపు బడ్జెటులో 750,000 నవరసు లుండునని మదింపు వేయబడినది. ఇందును గూర్చి సామాజ్య శాసన నిర్మాణసభ్యులు ప్రశ్నించుట యుక్తము. 1918-19 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో మదింపు వేయబడిన ఆదాయము 10 కోట్ల 80 లక్షల నవరసులపై మొత్తము. వ్యయము 10 కోట్ల 60 లక్షల పై మొత్తము. గతవత్సరము కాలమాన మత్యంతానుకూలముగ నుండుటచే ఆదాయ మధిక మయ్యెను. నూతనవత్సరమందట్టి యనుకూల పరిస్థితు లుండునని యూహించి బడ్జెటు దయారు జేయుట దూరదృష్టిగల వారల లక్షణము గాదు. అందుచే మేయరుగారు ఆదాయము గూర్చి తగ్గుగ అంచనా వైచిరి. వ్యయమును గూర్చి నడుపుచూ విద్య విషయమై 200,000 నవరసుల మాత్రమే వ్యయపరుపబడు నని దెలుపుట యాశాభంగ కారణమగు చున్నది. యుద్ధ విషయమై 2 కోట్ల 90 లక్షల నవరసుల వ్యయమును మదింపు వైచి, యిట్టి స్వల్పపు మొత్తమును విద్యపై వెచ్చింప నెంచుట సమంజసముగా లేదు. సంగ్రామవిజయ మెంతటి యవసరమో, విద్యావ్యాప్తకము గూడ సంతటి యవసరమే. ఫిషరుగారు లుడనునందు పన్యసింపుచూ, జాతీయవిద్యా సమస్య సంగ్రామానంతర సమస్యలలో కెల్ల ముఖ్యమయినదని దెలిపియుండిరి. ప్రాథమిక విద్యకై 40 లక్షల నవరసులను ఆంగ్లదేశము వెచ్చింప బూనికొనుచున్నది. అట్టిస్థితిలో విద్య యతిహీనస్థితి యందున్న హిందూదేశమున విద్యాసమస్య పరిష్కారము జాత్యభ్యుదయమున కత్యవసరమని వేరుగ నుచువ నక్కర యుండదు. ప్రజాప్రతినిధు లీ విషయమై దేశాభిప్రాయమును సువ్యక్తపరుపవలెను. మేయరుగారి యపన్యాసమున గడునింప దగిన యంశములు విశేషముగ గలవు. వారి సంపూర్ణోపన్యాసమును వేరొకచో బ్రచురించి నారము. ఈ వత్సరము బడ్జెటుపై విమర్శనము మున్నుండే జరుగును. ఇది కొంతవరకు లాభకరమయినను, ప్రతినిధు లిదివరకువలె కట్టకడవట పరిపాలనము గూర్చి సామాన్య విమర్శనము గావించెడి యవకాశము మాత్రము గలిగిందని. మేయరు

గాదిక కొలదికాలములో ప్రస్తుతపదవినుండి వెడ
లెదరు. సర్. జేమ్స్ మెప్పెనుగా రాజదవి సలక
రించెదరు. క్రొవయోగకరముగు సంస్కరణ
ములపై ధనమును వెచ్చించుటకు మేయరుగారి
కవకాశములు లేకబోయినను, ప్రజలపై కన్ను
లధికముగ బడకుండు మేయరుగా చేర్చుట
జేయగలిగిరి.

జాతీయ విద్య.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రస్థాపనమును, జాతీ
యవిద్యాసమస్యయు నేకతత్వమునే ప్రతిపాదించు
చున్నవి. ఒక సమస్యనుమాత్ర మంగీకరించి,
వేరొక సమస్యకు విముఖత జూపుట యసందర్భ
ముగ నుండును. అటులనే రాష్ట్రస్థాపనమునకు
విముఖత జూపువారు జాతీయవిద్యకును విముఖత
జూపుట సహజమే. సోషలిస్టార్యురకుత్రిక యీ
విషయమై సహజముగనే ప్రవర్తించుచున్నది.
రాష్ట్రపునర్నిర్మాణముచే, భాషలలో వరిపాల
నము జరుగుట సంభవించినచో, దేశములో
సాంగ్లభాషా ప్రాబల్యము నశించి జాతీయభాషగిరికి
గొంపోబడునని యీవత్రికాభిప్రాయము. అందుచే
జాతీయవిద్యపై గూడ నట్టి విముఖతనే ఈ పత్రిక
జూపుటయం దావ్యవస్థ మెద్దియును లేదు.

“జాతీయవిద్య యని పిలువబడు కడికట్టు
మాటకన్న వ్యర్థముగు కదము వేరొకటి మాకు
గాన్నింపలేదు. మనలో జాతీయభావమును పురి
కొల్పి, నూతనాత్యయములను జనింపజేసిన విద్య
యే జాతీయవిద్య యగునెడల, ప్రస్తుతవిశ్వవిద్యా
లయములలో నేర్పబడు విద్యయే జాతీయవిద్య...
ప్రభుత్వప్రతిష్ఠాపనలకు పోటీగ వేరు విద్యావిధా
నమును ప్రతిష్ఠించుట, కొరమాలిన కార్యము.
అది జయప్రదము గానేరదు. క్రొత్తదినములలో
కొంత యాకర్షణవంతముగ నున్నను, విశేషకాల
మది విజయము గాంచనేరదు.”

అమెరికాలో ప్రజలచే స్థాపించబడిన విద్యా
ప్రతిష్ఠాపన లనేకములు గలవు. అటులనే నాగరిక
దేశము లన్నిటియందును, జాతీయవిద్య వృద్ధిజెం
దుచునే యున్నది. జాతీయవిద్యను స్థాపించుట
కాంగ్రెస్ దేశములో ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.
పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రభుత్వోద్యోగముల నా
సింపనివారు ప్రజలచే బోషింపబడు ప్రతిష్ఠాపన
లలో విద్యాభ్యాసముజేయుచునేయున్నారు. అట్టి
తరీ, హిందూదేశము విషయమై ఈపత్రికాధికారి
కింత యవిశ్వాస మేలనో?

కలకత్తా కాన్వేషను సభ

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు వైసు ఛాన్సు
లరుగా రిచ్చిన యుపన్యాసము జీవనరంగమున
బ్రవేశించెడి విద్యార్థుల కుత్సాహము గలిగించ
వచ్చును. పరిక్షలలో జయముగాంచిన విద్యార్థుల
ననేక సమస్య లెదుర్కొనుచున్నవి. ప్రపంచ
మున స్వాతంత్ర్యవాతావరణము వ్యాపించు
చున్నది. హిందూదేశముపై స్వపరిపాలనా
రుదయింప సిద్ధముగ నున్నాడు. ప్రస్తుత విద్యా
రూలే, నూతన బాధ్యతలను వహించవలసి
యున్నారు. అందుచే వైసు ఛాన్సులరుగారు
విద్యార్థులు జాతీయ సాధనిర్మాణ మునకు
బూనుకొనవలయునని హెచ్చరించుట సమంజస
ముగ నున్నది. స్వపరిపాలన మేతెంచవరకును
వీక్షించుచుండక, యీ తరుణమునుండియు విద్యా
రులు జాతీయజీవితమున సుశిక్షితు లగుట యవస
రము. జాతీయస్వపరిపాలన మేతెంచునపుడు,
రాజకీయ, సాంఘిక సమస్యలను విభేదము లడు

గంటును. ప్రతి సమస్యయు జాతీయసమస్య
యగును. విద్యార్థులు కొన్ని యుద్యమములలో
పాల్గొనవచ్చును. మరి కొన్నిటిలో పాల్గొనరా
దనెడి యర్హతాన్యముగు నిష్పంధములు దొలగి
పోవును. జాతీయజీవితమునకు విద్యార్థులను శిక్షి
తుల జేయునట్టి విద్యయే నిజముగు విద్య. విశ్వ
విద్యాలయముల నుండి వెలువడు విద్యార్థులు
స్వపరిపాలనాబాధ్యతలను వహించి, దేశసౌభాగ్య
మునకు దోడ్పడుటకై ప్రయత్నించుట ధర్మము.
వైసు ఛాన్సులరుగారి హితవాన్యములు పంగదేశ
విద్యార్థులలో దేశహితైక తత్పరతను జనింప
జేయు గాక!

మొయిలుపత్రిక : శ్రీనివాసకౌన్సిలారి తీర్మానము.

“సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో శ్రీని
వాస కౌన్సిలారు పాపాదించిన తీర్మానము గూర్చి
మాకు చాల సానుభూతిగలదు. కాని ప్రభుత్వ
మువారు పదివత్సరములలో శాస్త్రజ్ఞాన మవసర
ముగు నుద్యోగములను భారతీయులతో నెటుల
నింపుట కంగీకరించెదరో తెలియకున్నది. సాధ్య
మగు సంతవరకు వాటిని భారతీయుల కొనగట
యచితమే. సాంకేతిక జ్ఞానము వ్యాపించుట కిది
విశేషముగ తోడ్పడును. ఇందుకు రాజకీయా
భ్యంతరమును గాన్నింపదు. శ్రీనివాస కౌన్సి
లారు సూచించిన సంతతిత్వతత్వముతో ప్రభుత్వము
వారు ముందంజ వేయజాలని మాట సత్యమే. కాని
సర్ క్లామహిల్ గారి అన్నప్రముగు ప్రత్యుత్తరము
కన్న మంచిజవాబు నిచ్చుటకు, వారు సమర్థులు
గారా?”

ఈ విషయమై మొరలిడి మొరలిడి, భారత
ప్రముఖులు వినుప్రజెందిరి. అందువలననే, భారతీ
యు లిప్పుడు పరిపాలనాధికారము గోరుచున్నారు.
భారతీయుల కోర్కెలలో వైకరిత్య మెద్దియును
లేదని, మొయిలుపత్రిక యిప్పుడయినను, గ్రహిం
చుట యుక్తము గాదా?

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు శర్మగారి తీర్మానము.

ఆర్యా ఆంధ్ర మహా నామమును మొదటి యాం
ధ్ర మహాజన సభాధిపతులును, మానసియులును నగు బి. ఎన్.
శర్మగారు పిబ్రవరి 6 వ తారీఖు సామ్రాజ్య శాసనసభలో వై
విషయమును గూర్చి శుభపాదించబడిన తీర్మానముతోడి సభ్యు
లగు కొందరి విముఖతలను కొట్టుబడి సోయినదని వినిన తోడ
నే రాష్ట్ర ప్రత్యర్థులగు కొంద రరక సోదరులు సంతోషము
తో చప్పుట్లు గొట్టుచున్నారు. ఈ దెబ్బతో మన యుద్యమ
ము ఆంతరించి మన కోరిక విఫలమగునని దలచెదరు కాబోలు
అటు లెన్నిటికి గాదు. సదుద్యమ భరితమగు ఆంధ్రోద్యమము
నకు బాలాగిష్ట దోషములు గలించినవి. యాసన ప్రాయము
వచ్చినది. త్వరలో కొద్దికాలములో మన పట్టుదలచే మన
ఆంధ్ర దేశమున పట్టాభిషేక మహోత్సవము గావింపగలము.
ప్రస్తుతము మన యుద్యమమున కన్ని అటంకము లుత్పన్న
మైనను, వినుగుజెండక తలైక దీక్షతో పనిజరిపి విజయము
బడయవలెను.

లోకమాన్య తిలక్ మహాశయుడు మారు నిర్వహించు
చున్న మహారాష్ట్ర కేసరి యను పత్రికారత్నంబున శర్మగారి
తీర్మాన మెడిపోయి నంచుటకు దిలించి తోడిసభ్యుల విము
ఖతం గూర్చి చర్చించుచు మరల గా. శర్మగారిచే గాని గా.
కపర్దేశుమహాశయునిచే గాని కన్నులలో రాష్ట్రనిర్భజనముల
గూర్చి శుభపాదించబడిన యెడల ఖండఖండములుగా తీర్మాన
మంగీకరింపబడునని ఆశీర్వాదమిచ్చి నందులకు ఆంధ్రులగుమన
మెల్లరమును శ్రీ వాణి కృష్ణశర్మ మదనము లప్పించ వలెను.
వారి యాశీర్వాదము దేశతాతీర్వాదమయి మన యుద్యమము
త్వరలో ఫలించు గాక.

చిత్తూరు ఫిబ్రవరి 28 బూమారు. రామోనుజులురెడ్డి

సామ్రాజ్య శాసనసభ

బడ్డెటు ఉపన్యాసము.

నిన్నటి దినము సామ్రాజ్య శాసనసభలో సర్ విలియము
మేయరుగారు 11 గం. 5 నిమిషములకు బడ్డెటు ఉపన్యాస
మును ప్రారంభించిరి. సభ్యులందఱు నది యంతాహముతో
వినిరి. ఆగట్టు నెలబో మేయరుగారి పనిని చాలించుకొనుచు
న్నార గావున నిదియే దారి తురి అధికోపన్యాస మగుటను
సభ్యులు ఎప్పుడు శ్రద్ధతో నాలించిరి. ఆదాయము వ్యయమును
గూర్చి ఉపసంహార వాక్యములలో నీసంవత్సరము 23 లక్షలపా
నుల అధికాదాయమునచ్చెనని యెరిగి చెప్పింపెన సభ్యులత్వం
త సంతోషమును జూపిరి. గత 2 1/2 సంవత్సరములనుండియు
చేయబడిన అధికపు పన్నులకంటె నింకను పన్నులు హెచ్చిం
పబడక నీరతిని యుంచబడగలనని యెరిగి చెప్పిన మాటలకు
సభ్యులు మరయు సభిశసంతోషమును జూపిరి. యుద్ధమగ్నితో
లుండునంతకాల విపత్తులు తగ్గింపబడుట కవకాశములేను.
అంత్యమున ఆర్థికశాఖోద్యోగుల విశేషముగ ప్రశంసించుచు
ఈకష్టసమయములందు తన యావచ్చ క్షిని వినియోగించి తాను
హిందూదేశ సేవకు చేసెను. మరయు హిందూదేశమునకు తన
వలన నావలనవచ్చుమును గలుగ లేదని తాను ప్రార్థనగా జెప్పగ
లడు. (అవరమితోత్సాహము) 1 గం. 5 నిమిష ఉపన్యాసము
ముగిసెను.

ప్రజాసేవావ్రతము.

మానసియులగు మీర్ ఆసదాలీఖాను బహదరుగారు
5 సంవత్సరములు సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రజాసేవ యొనర్పి
తమును ప్రతినిధిగా నెన్నుకొనిన ప్రజలకు సంత్వస్తికరముగ
పనిచేసిరి. శాసనసభ్యుడు ప్రతిసంవత్సరమును శాసనసభయందు
ప్రజలతరపున తాను సన్నివసనను పుస్తకముగ వ్రాసి ప్రజలకు
నివేదించు పద్ధతి మీర్ ఆసదాలీఖాను బహదరుగారి విష
యమునతప్ప నింకెచ్చుటలేదు. మీర్ ఆసదాలీఖాను బహ
దరు గారు ఇట్లుతమ ప్రజాసేవకు సర్వజనవిదితముగ ప్రకటిం
చుట సంత్వస్తికరము. ఆసదాలీఖాను బహదరుగారు ఆం
ధ్రులు, ఆంధ్ర మహామృతీయులు. బనగానపల్లి నవాబుగారి
సోదరులు. స్వరాజ్యపక్షవాది. జాతీయమహాసభోద్యమపక్ష
కులు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాభిమాని. వీరు ఇటీవల శాసన
సభలో తమ 5 వ సంవత్సరమున తా మెనర్వన ప్రజాసేవకు
పుస్తకరూపమున వ్రాసి ప్రజలకు సమర్పించిరి. కడదినపర్యా
యమువారు జేసాఅస్వాస్థ్యములన సభకు పోషండుటచే
అప్పటివరకు పుస్తకమునందు శివబడలేదు. వారు కేసిన
ప్రశ్నలయందు ప్రజామోదకరములును, అఖిలభారతసంబంధ
ములునగు ప్రశ్నలనేకములు గలవు. శాసనసభలో వారుసన్నివ
యంపన్యాసములు విషయప్రావీణ్యమును ప్రకటించుచున్నవి.
ఈ పుస్తకమునందు ఆసదాలీఖానుగారి శాసనసభాచర్యయే
గాక చెన్న పురి మన్సిలిగుసభయందు వారి అధ్యక్షకోపన్యాస
మును, కొన్ని బిల్లులను గూర్చివారు పత్రికలకు వ్రాసిన వ్యాసము
లును గూడ ప్రకటింపబడినవి.

ఇతర శాసనసభాసభ్యులును మీర్ ఆసదాలీఖానుగారి
వలె తమ శాసనసభాచర్యలను ప్రకటించి తాము సన్నివ ప్రజా
సేవకు ప్రకటించుట లాభకరముగా నుండును.

కనిస్తేలును ఎదుర్కొనుట:— కూనూరు కంట్రుమెం
టరులో ద్యూటీమీద యుండిన ఒక కనిస్తేలుగు ముగ్గురు
మలబారు కాలివాల్డు ఎదుర్కొని వారి తోలుపటాకను
ఎత్తుకు పారిపోయిరి. మఱి ఇద్దరు కనిస్తేలులు వారిని పట్టు
కొని కేసుచేసిరి. కూనూరు మేజిస్ట్రేటు గారు కేసు : చారణ
చేసి నేరస్థులకు చెబియొక మాసము కఠిన శిక్షయు 15 లూ.
లు ఆపరాధమును విధించిరి.

నారింజ పండ్ల తట్టలో నల్లమందు బయలుపడుట:—
గత సోమవారమున నారింజపండ్ల గంపయొకటి కలకత్తాలో
హౌరా రైలు స్టేషనులో రైలునుండి బయటకు పేయబడినది.
దానిని చూచిన ఉద్యోగు లందఱును ఆశ్చర్యపడి యూర తీసి
పండ్లను ఒక్కొక్కటిగ బయటకు పీసిరి. దీని వరుసల పండ్లు
దీయు నప్పటికి నల్లమందు అచ్చులు బయలుపడినవి. అవి
24 సేర్లు భారముండెను. పండ్లగంపకు పంపిన వానిని పోలీసు
వారు వెతుకుచున్నారు.

మరణశిక్ష:—పి. ఆర్. నెను మరణశిక్షకు తగ్గించు
టకు రాజప్రతినిధిగారు నిరాకరించిరి.

విరోధామహాసంగమము

(రైతులు ఏకమై.)

ఇంగ్లండు

బ్రిటను ప్రత్యుత్తరము.

లండను, మార్చి 1:—ప్రజలమందరమున మెకముఖ్యోపన్యాసము నొసగుచు నిట్లు చెప్పిరి. కాంటు టెర్నిసు, హార్టిలింగుగార లిరువురు నొక పర్యాయమే యుపన్యాసముల నొసగిరి. ఆరెంటిలో విశేష భేదమేమియు లేదు. అల్పభేదము లున్న నవి ఇద్దఱును క్రోడీకరించుకొని నిశ్చయించుకొనినదే గాని మేరకాదు. కాంటు హార్టిలింగుగారు టెర్నియము విషయమున చెప్పిన యంశములను గూర్చియు, కాంటు హార్టిలింగు గారంగీకరించిన విషయముగారి నాలుగు మాత్రములను దొరతనముచే రంగీకరింతురా అను సంశయమును గూర్చియు ప్రత్యుత్తరముల నొసగుచు హార్టిలింగు గారిట్లు చెప్పిరి. టెర్నియమును గాపాడు బాధ్యత నంగీకరించెడి నిష్కారణముగ దాని నెరిగించి నందులకు, మేము నేర్చియో నేరకయో తప్పుచేసితిమి. చేయగూడని పనిచేసితిమి గాన మేమందులకు తగిననష్టపరిహారము నొసగుచు నెట్టివ్యవస్థలను గోరకయేవారిజేతమును వారికి విడుగు మనయే శత్రువులు చెప్పవలసి యుండెను. (ఉత్సాహము) టెర్నియ మికమిద ఇద్దఱుసారము చాటివేయకుండుటకు హార్టిలింగుగారు రేమి వరతుల గోరుచున్నారు? ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము, సరిహద్దుల భద్రతలగోరుటలో నది బలహీనులగు పాగురువారి నేరురించి విశేషముగ వాణిజ్యబాధమును దీయుటకును, తనసరిహద్దును బలపరచుకొనుటకు దాని సరిహద్దు ప్రదేశముల గొంకవర క్రాకమించు కొనుటకు నది యుద్దేశించుచున్నది. జర్మనులును, మనమును టెర్నియము స్వాతంత్ర్యమును గాపాడుటకు కేవలముజేసియుండ దాని స్వేచ్ఛాభివృద్ధి కాటంకకరము జర్మనీ టెర్నియమును కొన్ని రాష్ట్రములు, వాణిజ్య ప్రాంతపువరతుల గోరుచున్నది. (ఉత్సాహము.) విల్సనుగారి నాలుగు మాత్రములను హార్టిలింగుగారు వోటి మాటలతో నంగీకరించిరి. జర్మను లెంతవరకు వాటినినగరించి నదమకొన సిద్ధముగ నున్నార? మొదటిదాని విషయమున ఆల్సేసులూరేయనులనుగూర్చి హార్టిలింగుగారు చెప్పినదియు నాలోచింపుడు. ఇంక రెండవదాని గూర్చి ఇటీవల మనము నుంచి యుదాహరణమును జూచియుంటిమి. పోలండు రాజ్యమును యుక్రేయనునకు భేరమాడుటలో నీమాత్రము నానరణమునందు హార్టిలింగుగారు రెంతవరకు పాటించిరో విదితముకాగలదు. “జర్మను లీరీతిని తన నూత్రమున కేతామెట్లు నిరుద్ధముగ నడచుచున్నదియు తాను తెలిసికొనగోరుచున్నాడు. ఇంక మూడవమాత్రవిషయమున కాంటు హార్టిలింగుగారు, అర్మీయా, పేలస్తీను, మెసపొటామియాలు టర్కీ కిచ్చివేయబడవలయునని గోరుచున్నారా? తురుష్కు యజమానుల కిచ్చివేయటమన నాదేశములందలి ప్రజలకు మేలొనగూడునా? మెసపొటామియామిదికి దాడివెడలుట జెరుసలమును పట్టుకొనుట మొదలగువాటి విషయమున మన మాకావలమని హార్టిలింగుగారు నేరారోపణమును జూయుచున్నారు. కాని టర్కీయుద్ధము చేయుట కారంభించినపుడు జర్మనీదేశమున కీజప్తుసాగదనని చెప్పుటచే నామ మనగోకలవాము చెట్టుకొరిగి, తురుష్కులే జయించిన వారు ఈజిప్తీయుల శ్రేయము నాలోచించియుండురా? ప్రపంచమున కత్యధమమగు పరిపాలన కీజిప్తులోబడియుండెడిది. ఆజిప్టులు స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయియుండురు. అనేకతాబ్దములనుండియు తన్ను వేధించుచుండిన వారలకే పేలస్తీ నిచ్చివేయబడి యుండును. జర్మనుల యాలోచన లెట్లున్నదియు రష్యా విషయముల హార్టిలింగుగారు రవలంబించిన పద్ధతీవలన జోగపడగలకు. రెడ్డుగార్డుల బాధకుండి తన్ను త్వరలోతప్పింపవలసినదని ప్రజలు కోరగా తాము రష్యామిది కేగింతుల హార్టిలింగు గారు తన చాడికి సమాధానము చెప్పచున్నారు. మూర్ఖురంగమున జర్మనులకు భూతదము కావలయును. ఇటు కన్నెయమున వారు నగనాత్యంబు గావించి దేశమును కొల్లగొట్టకన్నకు! టెర్నియముగూడ దాడివెడలుట నైనికావశ్యకత! కొన్నిండుమిదికి దాడివెడలుట మానవాలి లాభాధము! మనము హార్టిలింగుగారి విమర్శల కాంతముతో నంగీకరింపవచ్చును. చాక్రిక న్యాయస్థానమున విచారింపబడుటకు మనము సంసిద్ధముగ నున్నా రము. జర్మను లెంతవరకు ఇచ్చువలదుకొనినదియు హార్టిలింగు గారు చెప్పివేసిన యెడల

నింత వాదప్రతివాదమున లేకుండి యుండెడిది. “రాయ బొరములు విజయవంతముగ తునవరకు జరుగగల మార్గమును స్పష్టముగ జూడకుండ మనము సంధి రాయబొరముల నారంభించితిమేని ప్రపంచపు భూతకాలకాలాంతి! మనము మహాపచారము నొనరించినవార మగుదుమని నాకు దృఢముగ దోచినది.

అందువలన నేటియో యొక యెడలబడిక కందలు ఇచ్చుకొంచునను నిశ్చయము తల్పివరకును, అవసరముగల దేశ రాజకీయ నిపులు లందఱును అమితముగ బాధ నొందుచున్న ప్రాపంచిక కాంతి నిమిత్త మేదియో విశాలమగు ఏర్పాటు గలుగు మార్గమును జూచు వరకును సంధి రాయబొరపు మాట లారంభింపబడ నేరవు.”

శత్రువుల అసందర్భ వాక్యములు.

లండను, మార్చి 1:—రష్యాలో జరుగుచున్న సంగతినిబట్టి చూచిన జర్మనులమాటలకును పరులకు నెంతవ్యత్యాసముండునదియు కాంటు హార్టిలింగుగారి యుపన్యాసమునందు స్పష్టమగు చున్నదని పత్రికలన్నియు నొకే యభిప్రాయము నొసగుచున్నవి.

కాంటు హార్టిలింగుగారు టెర్నియమును గూర్చి సాహసముగ జెప్పవాక్యములను “డెయిలీ న్యూసు” పత్రిక విశేషముగ గర్హించుచున్నది. ఎట్టి వరతులను గోరకయే టెర్నియమును విడిచినగాని సంధి రాయబొరముల కేయన కాళము నుండవలదు. ప్రజాసత్వవాదుల బలములు విశేషముగ జెరుగుచున్నందున సంతృప్తికరమగు సంధి జరిగి రష్యా రక్షింపబడగలదని యీపత్రిక నమ్ముచున్నది.

“డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక హార్టిలింగుగారు స్పష్టరలండును గూర్చి తా మెన్నడును స్పష్టరలండు తటస్థికిత్వమునకు అపచారము గావించి యెటుగమని చెప్పిన వాక్యమును విమర్శించుచు యుద్ధమునకు పూర్వము జర్మనివారు టెర్నియము నకు చెప్పిన వాక్యముల జ్ఞాపకమునకొని స్వీకృతప్రజలు రెండు రెట్లెక్కుడు బాగరూకతను వహింపవలయు నని హెచ్చరించుచున్నది.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు” పత్రిక, జర్మను సంధివరతులు మిత్రమండలివారికి తెలిసియే యున్నవను హార్టిలింగుగారి వాక్యము కుటిలత్వమును నూచించుచున్నదని వ్రాసెను.

“టైము” పత్రిక.—జర్మనుల సంధివ్యవహారమంతయు పూర్వకాలపు ఏకచ్ఛత్రాధిపతు లవలంబించు “భేదోపాయ” మను ఒక్కమాటకు విశేషీకరింపవచ్చును. ఛాన్సెలరుగారు సాంఘికవాదుల విజ్ఞాపనమును జూచియుండిన మిత్రమండలి వారిలో జనాభిప్రాయము బలకరముగా లేదని అంత దృఢముగ జెప్పలేకుండి యుండును. అతడును, ఆజాతివాదును ఇంక సాంఘాతికమైనకాధికారవాతావరణమున నె నివసించుచున్నాడు.

ఇటలీ పత్రికాభిప్రాయములు

రోము, మార్చి 1:—హార్టిలింగుగారి యుపన్యాసమువలన ప్రస్తుతస్థితియందు మార్పు లేదనియు గలగనేరవని ఇటలీపత్రికలన్నియు నేకాభిప్రాయము గలిగియున్నవి. అస్టియా హంగరీ జర్మనీ లింఛుక విడబడినవను ప్రాంతసెందక ఛాన్సలరు గారి కాలివాద విషవాయువు వీచిన వెనువెంటనే రానున్న శత్రు అవప్రందనమునకు పరిపూర్ణ సన్నాహము నొనరింపవలయునని అవి పలుకుచున్నవి.

పరాను పత్రికాభిప్రాయములు

స్టాగిసు, మార్చి 1:—“మెప్పు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. టెర్నియమును మోసగింపవలయునను హార్టిలింగుగారి ప్రయత్నము టెర్నియనుల దేశాభిమానమును విశేషముగ రేపింపగలదు.

“జర్నలుండిడిబాటు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—మిత్రమండలివారిలో సఖ్యము నొందవలయునను అభిప్రాయమున గాక దేశమున ప్రజామోదమును బడయనిమిత్రమే కాంటు హార్టిలింగు గారి పుష్కలమనించిరి.

ప్రధాని; ఇంజనీయరులు.

లండను, మార్చి 1:—నాన్సా సంఘము వారిట్లు తెలుపుచున్నాడు. బార్నిసు, సర్ ఆక్లండు గెట్టిసు, రాబర్టు గారలతో గలసి లాయడు జాడ్జి గారు ఇంజనీరు సంయుక్త సంఘ ప్రతినిధుల నాదరించిరి.

జర్మను లాడితప్పట్లు.

లండను, మార్చి 1:—స్వేచ్ఛాస్థాన ము జర్మనులు నిరూపించిన సముద్రభాగమునందే వారు “స్వేచ్ఛాకానీలు” అను వైద్యకాలాశాసనముంచిరి. ఇది దారుణకార్య మగుటయే గాక ప్రతిజ్ఞాభంగముగూడ నగుచున్నది. ఒక అంతర్గ్రామి కనబడిన 10 నిమిషములకు నాకకు టూర్పుతో తగిలినది. జర్మను వాదానమునకు భిన్నముగా వారి అంతర్గ్రామి దానిని ముంచెను. మొత్తము 153 గురు కనబడలేదు. 8 గురు ఉపచారికలు కనబడలేదని నాకాదేశము వారు ప్రకటించిరి.

శత్రువుల కధికమగు నష్టము.

లండను, మార్చి 1:—గోసేలూ యొద్ద నాంగ్లేయులు దాడిసలిపిరి. శత్రువులకు చాలనష్టముకలిగినది. జర్మనులలోచాల మంది పట్టుపడిరి. గతరాత్రి హూతావెస్తు ఆదరికి దక్షిణమున డార్నెటుమాంచెపురు లాంకుమైరు, స్కాటుసేనలు దాడిసలిపి 1200 గజములు లోపునకు చొరుచుకొనిపోయి చాలనష్టమును కలిగించి చాలమందిని పట్టుకొనెను. సెంటుక్వింటను ఆర్మెంటిసు, జొనెబెక్కులలో శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. లిల్లీ రైల్వేస్టేషను మున్నగు లక్ష్యములపైని మావిమానములు బొంబులను వేసెను. ఒకశత్రువిమానమును సేలగూర్చి మావిమానములు వెనుకకు మరలి వచ్చిన కని మార్గము హెచ్చుగాయ ప్రకటించిరి.

చక్రవర్తిగారు మాడీగారిని బహూకరించుట.

లండను, మార్చి 1:—ప్రజల మందరమున మెసపొటామియా యుద్ధమునందు మాడీగారినినరించిన వివిధ సేవల ప్రశంసించుచు, అందు నిమిత్తము మాడీసతిగారికి 25000 పౌనుల నీయవలయునని చక్రవర్తిగారు ప్రజా సభ్యుల కంపబడిన సంజేతము ప్రజల సభయందు చదువబడెను. (అపరిమితోత్సాహము.) ఇందును గూర్చి సోమవారము నాడు ఓట్లు వేయబడును.

ప్రాన్సు

అమెరికాకందకములు.

లండను, మార్చి 1:—ప్రాన్సులో చెమినుడెను డేముయొద్ద అమెరికావారి కందకములపైని నిన్నును జర్మనులు దాడిసలిపిరి. అమెరికావారు ఫిరంగులను మరఫిరంగులను కాల్చి చాలమందిని రూపుమాపి తరిమిరి. జర్మను లొంగుని మాత్రమే పట్టుకొనగలిగిరి. అమెరికావారికి నష్టమేమియునులేదు. సోమవారమునాడు 8 గురు అమెరికావారు విషవాయువు నాఘ్రాణించిరి. వారిలో నొకడు చనిపోయెను.

ఒక జర్మను సేనాని

లండను, మార్చి 1:—ప్రాన్సు రంగమున బ్రిటిషు వారి తో పోరుచున్న యొక జర్మను సేనాని చాలమందిని వేగుగా పంపి వారిని గోల్పోవు చున్నాడని అతనిని తొలగించిరిని తెలియు చున్నది.

పశ్చిమరంగము

శత్రువులదాడి విఫలమగుట.

లండను, మార్చి 1:—డిక్కుమాను కుత్తరమున శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్చి తలపడి యోడిరి. అచటనున్న చాలతెప్పలును ఈసగుమిద కట్టబడుచున్న పడవలవంతె నయును ధ్వంసము చేయుబడెను. న్యూపోర్టు, పెన్సిసీ, డిక్కుమాను ప్రాంతములందు ఫిరంగులు తీవ్రముగా కాల్చబడుచున్నవి.

రుష్యా

రాయబారులపోక నిలిచిపోవుట

లండను, మార్చి 2:—రష్యా దొరతనమువారు క్రొత్త నూతన బేయటచే జపానురాయబారి పెట్రోగ్రాదు నుండి పోకుండ నిలిచెను.

ఉక్రేనియా ప్రజా ప్రభుత్వవర్గము.

లండను, మార్చి 1:—రాయబారులు వెనుక రాచాలో జరుపబడిన సంధి పత్రమున సంతకములు జేయుట కిష్టముండి బ్రెస్టాలిటోవిక్కుకు వెళ్లుటకు ప్రయాణ సౌకర్యములను జరుపవలెనని ఉక్రేనియా సంధివర్గ ప్రతినిధి జలొనస్కి జర్మనులకును రష్యా ప్రతినిధి వర్గమునకును వ్రాసెను.

రహస్యలో శత్రువుల శీఘ్రప్రవేశము.

లండను, మార్చి 1:—రైలు కంటెనరు విరుగగొట్టబడుటచే రహస్య ప్రవేశములు బండ్ల బాటను బ్రెస్టు లిటోవమ్ముకు సంధిమును చేయబడు వెళ్ళవలసివచ్చినది. అందువలన నాల స్వమైనది గాననే జర్మను లతిశీఘ్రముగ రహస్యలో ప్రవేశించిరి.

పెట్రోగ్రాదు రక్షణము.

దీర్ఘకాలము శత్రువులు పెట్రోగ్రాదును ముట్టడింప గలరు. అంతకాలమును మనము సహించి కడసరి నిమిషము వరకును లొంగగూడదు. ధాన్యమును పండించు రాష్ట్రములవారందరును ఆహారపదార్థములను పెట్రోగ్రాదు మాస్కోలకు పంపవలెను. నేనలను సిగ్గుపరచి పెంటనీరజరంగమునకు పంపవలెనని ప్రధాన సోవియటుసంఘమువారు ప్రకటించిరిని వారు చార్త వచ్చినది.

జర్మనుల ప్రవేశము.

సంధిముఖములను సంధిముఖముచేయబడి నిబంధన లను నరింపబడువరకు జర్మనుల ప్రవేశము నిలుపుడ దని జనరలు వోపుషను జనరలు క్రిమెంకోవ్ ప్రాసెను.

ఇటలీ

ఇటలీ వారి విజయము.

లండను, మార్చి 2:—ఇటలీవారి వాయువార్త కల్పిలు రస్తా కు తర్రమున వేరు నేన శత్రువుల మోటారులను రెండిటిని పట్టుకొనెను. మా వైమానికులు చాల నైతికస్థానములపైని రిటన్నుల బాంబులను వదిలిరిని ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ట్రీస్టిలో ప్రబలమగు కాటకము.

రోము, మార్చి 1:—ట్రీస్టిలో ప్రబల మగు కాటకము కలిగియున్నది.

రోముయొద్ద తోడేళ్లు.

రోము, మార్చి 1:—మంచువలన ఆలఫ్సుకొండలలో నుండలేక తోడేళ్లు రోము సమీపమునకు వచ్చి గొర్రెలను తిన సాగినది. గొల్లవాండ్లు వానిని దూపుచున్నారని వార్త వచ్చినది.

అమెరికా

నాకానిర్యానోత్సాహము.

వాషింగ్టను, మార్చి 1:—మిక్రమండలి కట్టడ కేసుల విశేషములు యాంత్రిక నాకానిర్యానోత్సాహములను చూచిరి. అచట నవీనముతో పేకము లగు యుద్ధనౌకలు, జర్మనులు అంతర్గాముల నిర్మించు దానికంటెను గూడ నతిశీఘ్రముగా నిర్మింప బడుచున్నవి. 100 టన్నుల అంతర్గామి సంహారక నౌకలు రైలువే యంత్రకాలలో నిర్మింపడి సంచరించు క్రేసుల సహాయమున నీటిలోనికి దింపబడుచున్నవి. వర్తకనౌకల నిర్మాణముగూడ నత్యధికముగ జరుగుచున్నది. నౌకలు తరతమములుగా నిర్మింపబడుచున్నవి. ఒక ఆవరణమున నవి కరుస కరుసలుగా ఉక్కు-ఇండ్లకల్పేనిర్మింపబడుచున్నవి. ఒక యుద్ధనౌక 22 వారములలో ముగింపబడుచున్నది. ఇప్పుడు నిర్మింపబడుచున్న కడపటియుద్ధనౌక యాకోపు సముద్రమునకు చేరుసరికి ప్రతి యూబోటునకును 10 అమెరికా ట్రెటను యుద్ధనౌక లుండును. ఇది గాక అంతర్గామివిధ్వంసకములలో పెక్కురకములు గూడ రాగలవు. అవి ఆకసమున నుండియు సముద్రాంతరమున నుండియు అంతర్గాములను నాశనము చేయగలవు. అంతర్గాములను కనిపెట్టుటకు విమానవిద్యుత్తాగ్ధనము లనేకము కనిపెట్టబడెను.

జపాను పై బేరియా.

వాషింగ్టను, మార్చి 1:—పైబేరియాలో వాడినలిపి స్టాడికట్టకులోను పైబేరి యినుపవారి ప్రాంతమును గల పదార్థములను కాపాడదగునని జపానువారు అమెరికావారికిని మిక్రమండలి వారికిని నూచించిరి. జపాను వా లొంటరిగా పోరుట మంచిదా అందరును కలసి పోరదగునా అను విషయ మాలోచనలో నున్నది.

రుమేనియా

రుమేనియానుండి అపరాధము.

లండను, మార్చి 1:—సంధికి ఆనస్కందంపే ముఖ్యసాధనమని రహస్యసంధిలన స్పష్టమైనది. రాజకార

ములు రాజ్యాంగసభ తీర్మానములు పోవుగాని శిఖలును చేయబాలని కార్యమకస్కందనమున సాధ్యమైనది. మన అధిని వేదనములు మరల మన కియ్యబడువరకును మనము బెల్జియమును వదిలగూడదు. రుమేనియా వారికి మన సహరాధమును చెల్లించువరకును వదిలగూడదని రాజ్యాంగసభలో వామప్రెస్టుమను నుడివెను.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

జనరలు స్వట్సుగారికి సెలవు.

కేఫుటవుతు, మార్చి 1:—జనరలు స్వట్సుగారికి సెలవియ్యవలెనని జనరలు బోధా గా రుపపాదించిన తీర్మానమునకు దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగ సభలో 78 గు రనుకూలరు 22 రు ప్రతికూలరు. ప్రతికూలరులో కొందరు బాతిషు వారులు. దక్షిణాఫ్రికాకు సంబంధించిన చిన్న విషయములలో స్వట్సుగారి భావములను బోధాగారు సమర్థించిరి. సామ్రాజ్యాం తర్వాగమగు ఆఫ్రికాదేశము సామ్రాజ్యాభి వృద్ధి కొరకు తలపని కార్యములనుగూడ చేయవలసియుండును. వారు వారి ధర్మమును నిర్వర్తింపవలెను లేనిచో ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పురు వకటెను. సామ్రాజ్యాంతర్వాగముగ నుండుటవలననే ముందు దక్షిణాఫ్రికా చాలనభివృద్ధి కొందునని. నానమ్మకమని జనరలు బోధాగారనిరి.

జర్మనీ

జర్మనుసభలో చర్చ.

ఆంట్వరుడం, మార్చి 1:—జర్మనులు విజయమందిరిని ఎల్లరును మొదట సంగీకరింపవలెనని కెయిజరు ఇటీవలనుడివెను. అవిషయమున నెవరును అనాలోచితముగ మాట్లాడ గూడదని పూర్వాచారము మున్నగు నన్నికత్తులవారు సంగీకరించియున్నారు. అధిక సంఖ్యగల సాంఘికము కెయిజరు భావములను నిరాకరించిరిని జర్మనురాజ్యాంగసభలో హెరుషీకుమను నుడివెను. గత సంవత్సరమున రాజ్యాంగసభలో చేయబడిన సంధి తీర్మానము ననుసరింపకుండనిచో అది తాత్కాలిక రాజకీయ విధానమేయునుగాని మరియొకటి కావలదని హెరు ఎక్టెరెజునుడివెను.

పార్లమెంటు కేంద్రీకరణము.

టాకియో— మార్చి 1:—పార్లమెంటువారి అనుమతిని బడయుటకు పరిశ్రామిక కేంద్రీకరణ విధానమును బహుమోరతనము వా రాలోచించుచున్నారు.

రహస్య ప్రవేశములు

ఆంట్వరుడం, మార్చి 1:—రహస్య ప్రవేశములు బ్రెసెలియు వస్తుకు వచ్చిరిని బెల్జియనుండి నేడు తంత్రీవార్త వచ్చినది.

టర్కీ

టర్కీవారి వరాజయము.

మెసపొటేమియా, మార్చి 1:—హిటువర్త మా వేగు నేన టర్కీవారితో తలపడి కొంతమందిని పట్టుకొనెనని ప్రకటించబడెను.

స్పెయిను

స్పెయినుమంత్రుల రాజీనామా

మేడిడు, మార్చి 1:—మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిరి.

స్పెయిను మంత్రీవర్గము

మేడిడు, మార్చి 1:—2 స్వల్ప 'మాన్యులలో' ఆల్యక మాను మంత్రీవర్గము పరిపాలన మొనరించును.

హాలండు

కార్మికుల యుద్ధాశయములు.

ఆంట్వరుడం, మార్చి 1:—మిక్రమండలి కార్మికుల యుద్ధాశయములు సంధికి సాధనములు కావాలని వాసిచీ జయిటంగు పత్రికయును, ఈ ఆశయములు అవకూలభావమును బెదరింపులనుగూడ నూచించుచున్నవి. జర్మను అధిని వేదనములను మరల నిచ్చివేయుటనుగూర్చి వీరు మిక్రమండలి అధికారులకలెనే మానమును వహించి రని వరవర్తన పత్రిక యను వ్రాసినది.

చీనా

573 చీనా శవములు

హాంకాంగు, మార్చి 1:—పందెముల ఆవరణమున జరిగిన ఉపద్రవమున కాలిపోయిన శవములు 573 కను పడినవి. చనిపోయిన వారిలో హెచ్చుమంది చీనావారుగా నున్నారు.

జపాను

జపానుమంచూరియు.

లండను, మార్చి 2:—అనుకూలసమయము కలిగినపుడు జర్మనులు తమ సేనలను పైబేరియాకు పంపెదరుగాన జపాను వారు మంచూరియాలో కొంతభాగమును గాని అంతకుగాని ఆక్రమించి తమ సేనను పైబేరియాకునుగూడ పంపదగు నని లండనులోని జపానువారు తలంపుచున్నారు.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.
సం॥ 1874 స్థాపితము హెడ్వార్డు, బొంబాయి.
నిలువసాము 5 కోట్ల రూపములు
ఇంతవరకిచ్చి వేసినది 5 కోట్ల

రూపాయలు
ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎండోవమెంటు భీమాకన్న సురక్షితమగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసీదారు నకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయేగాక, పాలిసీదారునికి అకాలమరణ మగునని ఆతనికుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యమగు మార్గము. (672)

WANTED Agents & Canvasers in Telugu Districts
APPLY TO:—
W. St. John Church,
Branch Secretary.
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
Post Box No. 8, Madras.

AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE
SOLD EVERYWHERE.
Our Catalogue sent free on application.
AMRUTANJAN DEPOT,
Bombay & Madras

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Central Powers

COUNT HERTLING'S SPEECH. Enemy Inconsistency Exposed. British Press Opinions.

LONDON, March 1.
Newspapers are unanimous in declaring that Count Hertling's speech is the most glaring example hitherto of the inconsistency of German words and deeds in view of what is going on in Russia.

The 'Daily News' denounces the audacity of Count Hertling's references to Belgium, and declares that there can be no effective basis for negotiation until Belgium is unconditionally restored. It believes that the growing volume of democratic force will still effect a satisfactory settlement and save Russia.

The 'Daily Mail' refers to Count Hertling's ominous reference to Switzerland when he said that Germany had never thought of assailing Swiss neutrality and warns Switzerland to redouble her watchfulness in view of similar assurances given to Belgium before the war.

The 'Daily Telegraph' characterises Count Hertling's assertion that the Allies were aware of Germany's peace conditions as a rare piece of cynicism.

The 'Times' says it is well to have an open avowal of Germany's peace policy which can be summed up in the old imperialist maxim—'Divide et impera.' If the Chancellor had seen the inter-allied socialist memorandum he could hardly have been fatuous enough to simulate satisfaction at the supposed weakening of opinion in Entente countries. He and his caste still live in an undiluted atmosphere of Frederician militarism.

Italian Press Opinion.

ROME.—The Italian press is unanimous in declaring that Count Hertling's speech leaves the situation unchanged. The Allies must discard the illusion of the eventual separation of Austria-Hungary and Germany and firmly prepare to meet the offensive of the enemy army which follows the Chancellor's pacifist gas.

French Press Opinion.

PARIS.—The 'Temps' says:—Count Hertling's miserable manoeuvre to entrap Belgium will fail in the face of the patriotism of the Belgians.

The 'Journal des Debats' says it was probably in order to calm domestic public opinion, rather than to bring the Allies to the heel, that Count Hertling spoke in comparatively measured terms.

BRITAINS REPLY.

Mr. Balfour on German Chancellor's Speech.

In the House of Commons Mr. Balfour in the course of an important speech said that Count Czerin in no way intended to separate himself from Count Hertling's speeches which occurred at the same time and the differences which had attracted attention were only made after close consultation. Replying to a question with regard to Count Hertling's mention of Belgium in his latest speech and as to whether Government agreed with the four principles laid down by President Wilson which Count Hertling accepted, Mr. Balfour said that owing to Germany's unprovoked attack upon a nation whose security she had guaranteed, the only course was for her to say "Having sinned, we will make reparation and restore unconditionally what we should not have taken". (Cheers). What sort of condition did Count Hertling contemplate in saying that Belgium must no longer be a jumping off ground? Germany meant by economic freedom and frontier security, some commercial trammel upon a weaker neighbour or appropriating some of its territory, in order to strengthen her own frontier. Germany intended to impose conditions territorial, commercial or military, preventing the future independence of Belgium which we and Germany were pledged to preserve. (Cheers). How far did German practice coincide with Count Hertling's lip service to President Wilson's four propositions. With regard to the first, consider Count Hertling's frame of mind, in connection with Alsace Lorraine. As regards the second we have recently had an exact specimen of how Count Hertling interprets the principle in action, by the way Polish territory has been bartered to Ukraine. He would be glad to know, how the Germans came thus grossly to violate their principle. As regards the third and fourth principles Count Hertling desired the restoration of Armenia, Palestine and Mesopotamia to Turkey. Would restoration to Turkish masters benefit the populations concerned? Count Hertling accuses us of ambitious designs in the invasion of Mesopotamia and the capture of Jerusalem, but when Turkey went to war she picked a quarrel with us, because Germany promised her Egypt. Would the happiness and the interest of the Egyptians have been consulted by the Turkish conquest? Egypt would simply have been given up to the worst rule the world has ever known. Arab independence would have been destroyed and Palestine given up to those who had sterilised it for centuries. Count Hertling's policy in Russia was another demonstration of German methods. Count Hertling in defending the invasion pleaded that it was due to the urgent appeal for protection by the peoples against the Red Guards. Thus simultaneously German eastern policy was humanitarian, while in the west atrocities and devastation were going on. The invasion of Belgium was a military necessity and the invasion of Courland is in the interests of humanity! We could listen to Count Hertling's criticisms with perfect equanimity. We were ready to stand a trial at the bar of history. Conversations could not occur if Count Hertling's speech represented the high-water-mark of German concession. "I am convinced that to begin negotiations, unless we see a way clear to carry them through successfully, would be to commit the greatest crime against the future peace of the world. Verbal negotiations therefore cannot begin, until something like a general agreement is in sight and until statesmen of all the countries concerned, see their way to that broad settlement which will bring peace to a sorely troubled world."

Debate in Reichstag. Socialist Rebukes Kaiser.

LONDON, March 1.
AMSTERDAM.—In the Reichstag Herr Scheidemann rebuked the Kaiser for saying recently that victory of the German arms must first be recognised and recalled the previous recommendations of all parties including conservatives for "somewhat more reserve in that quarter." He declared that the great mass of Socialists energetically repudiated the Kaiser's views.

Herr Erzberger said that if Germany had ever deviated from the last year's Reichstag peace resolution it was only as a temporary political measure.

Pan-German Fire-Eater's Outburst. Indemnity From Rumania Demanded.

LONDON, March 1.
AMSTERDAM.—In the Reichstag Von Stresemann declared that the fruits of German advance into Russia showed what was the best method to get peace. Not negotiation nor Reichstag Resolution nor Papal notes but unbroken advance of the German forces had brought peace (cheers). He urged that Belgium must be held in pawn against the refusal of Britain to give up German Colonies. He recommended that not the slightest consideration should be shown to Rumania from whom a heavy indemnity must be exacted with an army of occupation until it was paid (Cheers).

Labour War Aims. German Press Comments.

LONDON, March 1.
AMSTERDAM.—Commenting on the Allied Labour Memorandum the 'Vossische Zeitung' says it cannot serve as a basis of peace.

The 'Vorwaerts' says it breathes conciliation, but with threats, and the paper complains that it imitates the official 'Entente' silence as regards returning the German colonies.

Russia

Enemy's Rapid Progress Explained.

LONDON, March 1.
The haste of the rush of the Germans through Russia is explained by the fact that the Russian delegates going to Brest-Litovsk to sign the peace treaty have been delayed by the destruction of railway bridges, necessitating progress by road.

Defence of Petrograd.

Preparations to Resist a Long Siege.

LONDON, March 1.
A wireless Russian official message states that the proclamation by the Presidency Central Soviets and Committee of Defence of Petrograd, declares that the Proletariat is organizing the defence of the capital, which will have to resist a long siege, but will not capitulate till the last moment. It urges all corn-producing provinces to send food to Petrograd and Moscow, also troops must be organised and sent to the front without delay.

Advance to Enforce German Peace.

LONDON, March 1.
A telegram from Petrograd states that General Hoffman has replied to General Krylenko that the advance will be continued until peace is signed and carried out, according to the German conditions.

People's Republic in Ukraina.

Ready to Sign Peace with Central Powers.

LONDON, March 1.
The wireless Russian Official Communique says:—M. Zatonsky, President of the Peace Delegation, of the People's Republic in Ukraina has sent a message to the Central Powers and to the President of the Russian Peace Delegation to Brestlitovsk asking them to facilitate the journey of the Delegation from Kieff to Brestlitovsk to sign the peace concluded with the former Kieff Rada.

Russian Peace Delegates.

Arrive at Brestlitovsk.

AMSTERDAM.—A telegram of to-day's date from Berlin says that the Russian delegation has arrived at Brestlitovsk.

Japan

Industrial Mobilisation.

LONDON, March 1.
TOKIO.—Government is considering a scheme of industrial mobilisation for submission to the Diet.

Ambassador's Departure Postponed.

LONDON, March 1.
The Japanese Ambassador has postponed his departure from Petrograd, as it is believed that the Russian Government has made a new proposal.

Japan and Manchuria.

LONDON, March 1.
Japanese circles in London believe that Germany intends to invade Siberia when the time is ripe and they opine that the only way to prevent this is Japanese occupation of part and perhaps the whole of Manchuria, and even to send armies into Siberia.

JAPAN & SIBERIA. Occupation Contemplated.

LONDON, March 1.
WASHINGTON.—The Associated Press of America, learns that Japan is enquiring of America and the Entente

as regards the proposal to institute joint military operations in Siberia, to save vast supplies at Vladivostok, and along the Siberian railway.

Pourparlers are progressing to decide whether Japan shall proceed single-handed, or whether there shall be joint action.

Great Britain

King's Tribute to General Maude.

LONDON, March 1.
In the House of Commons, the Speaker read a message from His Majesty paying a tribute to General Maude's services in Mesopotamia and recommending the Commons as a recognition of them to grant Lady Maude £25,000 Sterling. (Loud applause). The vote will be moved on Monday.

Premier and Engineers.

LONDON, March 1.
The Press Bureau states that Mr. Lloyd George accompanied by Mr. Barnes, Sir Auckland Geddes and Mr. Roberts received the delegates of the Amalgamated Society of Engineers.

Indian Chrome Ore.

Control of Supplies Advocated.

LONDON, March 1.
In the House of Lords, replying to Lord Sydenham, Lord Hylton stated that the firm of Messrs. Ettlinger which was precluded from trading in England 1916, had not obtained through the Baluchistan Mining Company, the monopoly of the supply of Indian chrome ore for Europe excluding the United Kingdom. The firm now held no consignment of ore apart from what was purchased in London in 1916. Lord Hylton admitted that the High Court allowed Ettlinger's application in October last, for a declaration of their agreement with Messrs. Beer Sondheimer of Frankfurt, which terminated at the outbreak of the war. Lord Crewe said that this was one of those cases, where a large part of the source of supply was within the British Empire and greater care ought to be taken with regard to the control of these supplies in future.

Breach of German Pledge.

LONDON, March 1.
The 'Glenart Castle' was torpedoed within the area which Germany declared a free zone which constitutes, apart from the outrage itself, a further breach of German pledge not to sink hospitalships, outside certain clearly defined limits.

Sunk by Submarine.

The Admiralty announces that the sworn statements of two survivors of the 'Glenart Castle' confirm that the vessel was sunk by a submarine, which was sighted ten minutes before she was struck. The ship was in a free area and was therefore sunk in spite of the German pledge. The total missing number is 153 including eight nurses.

America

Shipbuilding Activity.

Marvellous Outturn and Progress. Destroyers and Devices.

LONDON, March 1.
WASHINGTON.—Allied and neutral correspondents have visited the engineering works and shipyards. They saw Destroyers equipped with all kinds of new devices being turned out faster than Germany is able to build submarines, as also hundred-ton submarine chasers, not even built on slips, but manufactured alongside a railway and lowered into water by travelling cranes. The great construction of warships is not interfering with the building of merchantmen which is well ahead of the programme. Shipbuilding has been revolutionised by the application of Standardization to ships. In one yard they are built in a row like steel houses. The time taken in the construction of a Destroyer is only twenty-two weeks and when the last American Destroyer now being built reaches European waters, Great Britain and the United States combined, will have ten Destroyers, against every working U. boat. There will also be a large addition to chasers and patrol boats and new and strange dangers beset U-boats from the sky and under the water. Very great progress has been made with new aerial and electrical devices for detecting submarines.

Italy

Wolves near Rome.

Driven by Snows.

LONDON, March 1.
ROME.—Wolves driven from the Apennines by snow, have appeared a few miles from Rome killing sheep. They are being hunted by shepherds and carabinieri who have killed several.

General

Spanish Cabinet Resigns.

LONDON, March 1.—MADRID.—The Cabinet has resigned.

LONDON, March 1.
MADRID.—The cabinet of Mr. Alcala-Galvez remains in office with two minor changes.

573 Chinese Trunks Counted.

LONDON, March 1.
HONGKONG.—573 charred trunks have been counted as a result of the disaster on the racecourse. The victims are mostly Chinese.

TELEGRAMS.

Turkish Prisoners Taken.

LONDON, March 1.
MESOPOTAMIA.—The official communique says: Our petrols got into contact with Turks near Hit, and some prisoners were taken.

LEAVE OF ABSENCE FOR GENERAL SMUTS.

Discussion in South African Assembly.
Nationalists Challenged by Botha.

LONDON, March 1.
CAPETOWN.—The Assembly has adopted by 78 votes to 22 General Botha's motion granting General Smuts leave of absence. The Minority consisted of Nationalists. The Premier defended General Smuts against criticisms for acquiescing in decisions on minor war questions affecting South Africa.

The Premier emphatically declared that South Africa as an integral part of the British Empire had to do things which ordinarily might not have been dreamt of. He challenged the Nationalists to say that they were not part of the British Empire. They must either do their duty or establish a Republic. He intended to stand by the Empire because he realised that South Africa's future and prosperity depended thereon (loud cheers).

Terrible Famine in Trieste.

LONDON, March 1.
ROME.—According to reports which may be absolutely depended upon, there is terrible famine in Trieste.

Western Front

Considerable Enemy Casualties.

LONDON, March 1.
In to-night's communique, F. M. Sir Douglas Haig says:—English troops successfully carried out a raid near Gornelieu, inflicting considerable casualties and taking prisoners. The Dorsets, Manchesters, Lancashires and Scots, in last night's raid southward of Houthoulst forest, penetrated to a depth of twelve hundred yards taking prisoners and inflicting large number of casualties. There has been hostile artillery fire at St. Quentin, Armentieres and Zonnebeke.

In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says we bombed the railway station eastward of Lille and other targets. We brought down one enemy machine. All of ours returned.

Enemy Coup-De-Main Fails.

LONDON, March 1.
A Belgian communique says:—Following a violent bombardment an enemy "coup-de-main" north of Dixmude failed. A number of rafts employed here were destroyed, also the pontoon bridge, which was being built across the Yser. Heavy artillery fire in the region of Nieuport, Pervyse and Dixmude continues.

A German General Relieved of Command.

LONDON, March 1.
Reuter's Correspondent at British Headquarters wires that a certain German General, who has been emulating the British raids, has been relieved of the command of his Division, on the ground that he was sending out too many patrols and losing too many men.

American Trenches Attacked.

LONDON, March 1.
Reuter's correspondent with the American army in France, wiring yesterday said:—Germans yesterday morning, attempted a raid on the American trenches in Chemindames sector. They were repulsed by machine-guns and artillery with losses. The Germans took a single prisoner. There were no American casualties. Eight Americans were gassed in an attack on Monday, and one is dead.

Italian Front

Italian Petrol Success.

LONDON, March 1.
A wireless Italian official communique says:—A strong petrol north of Col-del-Rosco captured two enemy eleven-inch trench mortars. Our aviators dropped six tons of bombs on several military objectives.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

The Budget in the Imperial Legislative Council.

DELHI, March 1.
Sir William Meyer rose to speak at 11.5 and his speech was listened to with great interest and much additional interest lay in the fact that he was presenting the last financial statement, he being due to retire in August next. During the conclusion of his remarks about revenue and expenditure, Imperial, his statement that revenue surplus amounted to two million three hundred thousand pounds was received with cheers and there were great cheers when the Finance Member announced that there was at present no necessity for adding to fresh imposts imposed

during the past two years and that the taxation would be kept on the existing level. There was however no question, he said, while war conditions continued of reduction of taxation. Sir William Meyer concluded by paying an eloquent tribute to the officers of the Finance Department and said that he had done his best to serve India in these troublous times and he could claim that her interests had not suffered at his hands (Loud Cheers).

The speech concluded at 5 minutes past 1.

DELHI, March 1.

The following is published in the current issue of the Gazette of India:—

Cases of king Emperor Versus Mahomed Din and King Emperor Versus Maula Bakah under Section 420 I. P. C. have been transferred from Ajmer to Delhi.

The Governor-General-in-Council is pleased to declare that it is necessary for the purpose of securing public safety to control supply of firewood throughout the presidency of Bombay under the Defence of India Rules.

The Governor-General-in-Council is pleased to constitute the following units for enrolment in the Indian Defence Force of persons other than European British subjects who offer themselves for general military duty under the said section:—

Local Area	Designation of Units.
United Provinces	3rd Allahabad Infantry I. D. F.
Bengal Behar and Orissa and Assam.	4th Calcutta Infantry Indian Defence Force.
Burma	5th Burma Infantry I. D. F.
The Punjab and North West Frontier Province	5th Lahore Infantry Indian Defence Force.

United Provinces

In Memory of Sir Sunder Lal.

A Public Meeting at Allahabad.

SIR H. BUTLER PRESIDES.

ALLAHABAD, March 1.
His Honour Sir Harcourt Butler presided this evening at a public meeting in Mayo Hall, Allahabad in memory of the late Sir Sunder Lal. There was a very large attendance including the Chief Justice and other High Court Judges and a number of European and Indian Officials and others. His Honour the Lieutenant Governor in the course of an eloquent address paid a high tribute to the eminence and many good qualities of the deceased and said that it was considered desirable that His Honour should preside at the meeting to show the estimation in which the late Sir Sunder Lal was held by the Government of these provinces, as head of the Government. His Honour regarded it a melancholy privilege to offer his tribute to the man whom he regarded as a dear and valued friend. His Honour referred to his 27 year's friendship with the deceased and to his great work in connection with the Hindu University and other public matters. Sir Harcourt Butler said that he relied on Sir Sunder Lal unhesitatingly. He was a man who enjoyed the complete confidence of the Government, who was a past master in the art of conciliation and one of the most prominent citizens these provinces had ever known. The Lieut. Governor hoped that a worthy memorial would be raised in honour of the deceased and those he left behind would try to imitate, if not emulate, his high example.

Sir Henry Richards, Chief Justice, proposed the first resolution expressing the meeting's regret at the death of Sir Sunder Lal and offering condolence to his family. This was seconded and supported by Mr. Chintamani and Mr. De La Fosse respectively and carried in silence the audience standing.

Dr. Taj Bahadur Sapru moved that a committee with Sir P. C. Banerji as President and the Raja of Mahmudabad as Vice President be appointed to take steps for a suitable memorial to the deceased. His Honour then declared the meeting closed.

Sir Harcourt Butler was accompanied by Mr. Lister, Private Secretary, and Captain Turing, A. D. C., and walked with some difficulty with the help of sticks as a result of his recent accident.

Calcutta

Calcutta Convocation.

Vice-Chancellor's Speech.

CALCUTTA, March 1.
The Annual Convocation of the Calcutta University was held this evening for conferring degrees to Bachelors of Arts and Bachelors of Science. It will again be held tomorrow for conferring other degrees. In all there were 1893 recipients of B. A. and 304 B. Sc., Degrees. Arts degree included eight ladies.

His Excellency the Rector in declaring the Convocation open read a message from H. E. the Viceroy expressing regret at his inability to attend and good wishes to the recipients of degrees. The Rector then expressed gratitude to Dr. Sarbadhikari, the retiring Vice-Chancellor for his untiring zeal and single-minded devotion with which he discharged his duties for the last four years. The Rector next addressed a few words of advice to the students.

The Vice-Chancellor in the course of his speech said that the time was not distant when the Rector will be the Chancellor of this University as in other provinces. The number of candidates for degree examinations last year was 6,568 against 5,773 of the previous year. By the establishment of the Patna University this University lost 9 out of 55 colleges and 112 schools out of 780 schools. Education to-day was not the same as it was understood in ancient India. Learning and learning could not be indefinitely separated under modern conditions. After dealing at some length with industrial, agricultural and commercial education the Vice-Chancellor concluded:—You who have been admitted to your degrees to-day, are no doubt preparing to take part in important social service in some

work or another. Organising and husbanding of the assets of your people, high and humble, must be your next objective. Pretful and capacious denial notwithstanding, nation-building on a large scale and on unfamiliar lines has been proceeding apace, and it would be a blunder not to take note of it. Nurse it and turn it to best purpose. In this great work your place is assured whether your critics wish it or not. Strive you then to be worthy of it and to win and retain a fitting place in the march. We are on the eve of participating in responsible Government, according to the pronouncement of a responsible Minister of the Crown in Parliament. Take then earnest and immediate lessons in the stiff school of responsibility and be not wanting when the clarion call comes. When you go in out to the world solemnly charged with duty, in your life and conversation prove yourself worthy of the high honour conferred upon you to-day by your "Alma Mater," you will go forth as the noble knights of old who live in our own and in foreign history equipped for and bent upon fighting evil, disorder and distress in all shapes and guises. Let yours be earnest and keep burning the beacon light unquenchable and clear. Your University and your community will be constantly on their trial in your person. They will be watched keenly and critically. Let us hope that now and again they may be watched kindly also. All good that you can do will redound to their credit while the slightest of your and your fellows defaults will recoil with tremendous force upon them to their abiding discomfiture and discredit. With new aspirations and new ideas abroad there will necessarily be new responsibilities, new complications and new criticism. There will also be new opposition towards your attempts to achieve the position in life, which is properly yours and at which you rightfully aim. Thus in your case will be much greater stress and difficulty confronting you than in the case of those that have gone before you. Do not allow them to overcome you, but make a study and an effective use of the potent charm with which I have endowed you to-day. Cynical sneer will not hurt its virtues or lower its efficacy. If you know, maintain and insist on its value you will in the felicitous words of His Excellency the Rector, be never perturbed by a threat or withered by a frown.

The convocation closed for the day.

Bombay

Liquor Shops & Auction.

Quadruple Prices.

POONA, March 1.
Country liquor shops in Poona and Poona district were put up to auction at the Collectors office and realized nearly quadruple prices that the Government got for them under the old system. There are 49 shops for which last time the Government received little over Rs. 78,000. The auction price of these now fetched nearly 5 lakhs. Some idea of prices realised under auction system may be gathered from one or two examples Raviwar Path shop in Poona city formerly realised Rs. 3,500 now fetched Rs. 32,500 while Kirkee shop which under old system brought in Rs. 6,000 was auctioned for Rs. 52,600.

Stop-Press Telegrams.

:O:

LUCKNOW, March 1.
The "Indian Daily Telegraph" says:—The financial statement testifies afresh to Sir William Meyer's genius as a financier and statesman. It congratulates him on the singularly healthy statement he has been able to present and on the skill with which he has tidied over the difficulties created by the war, which, as the Finance Member aptly remarks, has served to bring out India's financial strength. It regards that the amount earmarked for education could not be larger and also that there is no special provision for sanitation.—A. P.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

AMSTERDAM.—Berlin telegram states that Czernin has demanded that King of Rumania abdicate in favour of his brother Prince William, or take Referendum in Rumania regarding succession to throne.

PARIS.—Departure of Allied Diplomats from Petrograd is not attributed to German advance, but to expected intervention of Japan in Siberia. It is understood that Allies have agreed in principle to intervention, and only details require settlement.

Telegram of yesterday's date from Petrograd states that Bolshevik news agency announces that projected removal of Government from Petrograd has been temporarily abandoned in consequence of "our success in holding up German offensive".

Italian communique says:—Squadron of our seaplanes flew over Pola, during night of February 27th, and dropped two tons of explosives on arsenal and other military works, causing large fires. They returned undamaged, despite strong anti-aircraft fire.

Undated telegram from Reuter's Petrograd correspondent states that French and British Embassies have departed.

This afternoon's communique from Haig says:—We made successful raid north of Ypres-Staden Railway. There has been reciprocal artillery activity in neighbourhood of Vacquerie and east of Ypres.

Wireless Russian Official Communique says:—Peace Delegation at Brest-Litovsk reports, that Central Powers replying to request for cessation of hostilities, declared they would cease only when peace treaty had been signed. Three days are allowed for negotiations, commencing to-day.

[4 వ పేజీ తరువాయి]

ప్రస్తుతము విదేశములకు సంబంధించిన మార్కము విషయములో ప్రపంచమంతయు తికమకలు పడుచున్నది. మన కరెన్సీలో ప్రత్యేకము చిక్కులుకొన్ని యున్నవన, మొత్తము మీద జేరిపోయినవన అనుభవించినట్లు తగు ఏర్పాటులతో నితరజాతీయులకుగూడ నలవికాని చిక్కులను చాటగలిగితిమి. లండనునకు, పారిసునకుగల మార్కములో గూడ మనరూపాయి ధర తగ్గినట్లుగ నేర్పడుటయేగాక, యంతవరకు మార్కములో స్థాయి కుదురలేదు. ఇటలీలోను ఇతరజాతీయులలో గూడ నీవిధమున నేయున్నది. ఈవిషయములనె నేను మొన్న ఆస్ట్రేలియాలో హిందూజాతీయ వర్తకసంఘమువారి యెదుట ఉపన్యసించితిని. వాటికి తిరిగి జాతీయమునకు వెల్లడియగుటగాను ఈ సభలో తిరిగి చెప్పబారిగాను. మార్కములో మార్పులలేక స్థితి రము చిక్కజేయుటలో మార్కముజేయు బ్యాంకుల సహాయము ఎక్కువగా తోడ్పడినవి. వీరిసహాయమువలన జాతీయమునకు అత్యవసరమైన ఎగుమతి వ్యాపారము ఎంతమాత్రము తగ్గిపోలేదు. వీరి సహాయము మనకు అవసరమగుటచే, వీరి చేయూత మనము కోరుట సమంజసము.

1918 - 1919. ఆదాయము, వ్యయము పట్టి.

	10 లక్షల పానులు. 1917 - 18.		
	సామాజ్యము	రాష్ట్రము	మొత్తము
ఆదాయము	77 677	88.724	110.401
వ్యయము	70.852	81.468	102.320
హెచ్చు మిగులు *	*5.825	*2.256	*8.081
అసలులో తగ్గు—			
	1918 - 19.		
ఆదాయము	78 999	84 848	108.847
వ్యయము	71 708	84 448	106.151
హెచ్చు మిగులు *	*2 291	*.095	*2.196
అసలులో తగ్గు—			

ఆదాయవ్యయములు-సామాజ్యము

ఆదాయములో జరిగిన సంవత్సరము కంటె పుమారు 28 లక్షల పానులు తగ్గు కనబడుచున్నది. వ్యయములో 8 లక్షల పానులు హెచ్చు కనబడుచున్నది. 1917-18 సంవత్సరములో 58 లక్షల పానులు హెచ్చు వ్యయముపోను మిగిలి నది. ఈ సంవత్సరములో 28 లక్షల పానులు మాత్రమే మిగులుచున్నది. ఈ తగ్గునకు కారణ మేమనగా ఉప్పు పన్నులో 19 లక్షల పానులు తగ్గినవి; మార్కములో వచ్చు 10 లక్షల పానుల లాభము యీ బడ్జెట్టులో లెక్కకు తీసి తగు రాలేదు. ఉప్పుపన్ను ఆదాయములో తగ్గునకు కారణ మేమన ఉత్తర హిందూస్థానులో ఉప్పు ధరభూమిలు ఆపుచేయబడినవి.

రైల్వే. 10 లక్షల పానులు

	1916-17	1917-18	1918-19.
మొత్తము మీదరాబడి	41.8	45.5	47.0.
ఖర్చు	20.7	21.7	24.1.
ఖర్చులు పోను ఆదాయము	21.1	23.8	22.9.
ఇతరరైల్వే వల్ల ఆదాయము	0.2	0.2	0.1.
మొత్తము ఆదాయము	21.3	24.0	23.0.
వడ్డీ మొదలైనవి తీసివేయుగా	18.8	18.9	18.8.
రైల్వేమీద నిఖరురాబడి	7.5	10.1	9.2.

1917-18-వ సంవత్సరములను ఎక్కువ రాబడికి కారణము నానల వచ్చుము లేకపోవుటయే. కాని 1918-19-వ సంవత్సరములో నష్టమైన సరుకుకు బహుళాంశ త్రవ్వకు పట్లయిచేయుటకు వీలులేక పోవుటచేత వర్తకము యింకను తగ్గును. ఇంతియగాక ప్రయాణికుల కందరికి తగు సదుపాయము జేయుట కూడ దుర్లభమగును. అందుచేత 1917-18 సంవత్సరముకంటె యీబడ్జెట్టులో 15 లక్షల పానులకంటె ఎక్కువ రాబడి వచ్చునని తలచుటకు ఆధారములు కనబడుట లేదు. ఖర్చులన్నవో 1917-18 సంవత్సరముకంటె ఎక్కువ మొత్తము అవసరమగుటచే 25 లక్షల పానుల వరకు హెచ్చింప బడినది. అందుచేత 1918-19 సంవత్సరములో 9 లక్షల పానుల లాభము మదింపు చేయబడినది.

వడ్డీవల్ల 1918-19 సంవత్సరములో 15 లక్షల పానులు ఎక్కువగా రావచ్చును.

పాదరకాలములో 3 లక్షల పానుల తగ్గు కనబడుచున్నది. దీనికి కారణమేమన 1917-18 లో గోధుమ వర్తకములో వచ్చిన లక్ష డెబ్బదివేల పానులు ఈ సంవత్సరము రాదు.

అదిగాక యీ బడ్జెట్టులో 2 లక్షల పానుల ఎక్కువ మొత్తము ప్రైవేటీవిద్య కొరకై కాంక్షను చేయబడియున్నది. ఈ మొత్తము చాలతక్కువ యే. విద్యా వ్యాపకమున కై ఎక్కువ మొత్తము ను ఖర్చు పెట్టుటకు ప్రస్తుత యుద్ధమువలన తగులుచున్న ఖర్చుచేత అట్టి ఏర్పాటులుచేయుటకు వీలులేకపోయినది. కాని విద్యావ్యాపకమునకై మార్కుల అభిమానమునకు నిదియే నిదర్శనముగా దీసికొనవచ్చును. అదిగాక రాజప్రతినిధిగారు తమ ఉపన్యాసములో నెలవిచ్చినట్లు క్రొత్తగా జేయబోవు మార్పుల ననుసరించి సామాజ్య, రాష్ట్రీయ, జిల్లా, పరిపాలనలకు తగుసంబంధములు నిర్ణయింపబడునట్లు బడ్జెట్టు మొత్తముల నిర్ణయింప వీలుండదు.

సుంకముల విషయములో 4 లక్షల పానులు తగ్గును. కారణమేమన వర్తకములు చేయుటకు తగినన్ని ఓడలు లేక పోవుటచేత వర్తకము తగ్గిపోవుటయే. రాబడిపన్ను విషయములో లక్ష డెబ్బదివేల పానులు హెచ్చు రావచ్చును.

పోస్టు టెలిగ్రాములవల్ల రెండులక్షల తొంబదివేల పానులు హెచ్చు రావచ్చును. కాని వ్యయముక్రింద 3 లక్షల ముప్పదివేల పానులు మదింపు చేయబడినది. దీనికి కారణ మేమన ఈ కాళి ఎక్కువ చేయబడినది. యుద్ధముచే జీతములు హెచ్చింపబడినవి. ఇదిగాక వస్తువుల ఖరీదు హెచ్చినది.

వ్యయము.

వ్యయమును గురించి విచారించ మిలిటరీ ఖర్చు 1917-18 సంవత్సరమునకు 28 లక్షల పానులు. ఈ సంవత్సరము ఖర్చులో కొంత యీ బడ్జెట్టు ఖర్చులో కనబడదు. 1917-18 సంవత్సరములో తుపాకీల క్రింద, మందుక్రింద ఖర్చు 1,450,000 పానులు. ఈ ఖర్చు ఈ బడ్జెట్టు సంవత్సరము లేదు.

1917-18 సంవత్సరములో వచ్చి మొత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రమునకై ఖర్చుపెట్టిన 3,70,000 పానులలోను, మందుగుండు సామాను తయారుచేయుటకుగాను అయిన 1,70,000 పానులలోను, రైలుచార్జీలు, వైనిక సామానుకు అయిన 5,10,000 పానులలోను ఈ బడ్జెట్టు సంవత్సరము చాల తక్కువ అగును.

కాని యీబడ్జెట్టు సంవత్సరములో 1918-19 ఇతర ఖర్చులు మీదబడినవి.

(ఎ) 550,000 పానులు బ్రిటిషు సేనకు నియ్యవలసి యుండును.

(బి) 200,000 పానులు హాస్పిటల్ లు నిర్మించుటకును వృద్ధిజేయుటకును ఖర్చుపెట్టవలసి యుండును.

(సి) 2,50,000 పానులు ఫిరంగులుచేయు ఫ్యాక్టరీ వృద్ధి చేయుటకు వ్యయము చేయవలసి యుండును. మొత్తముమీద 1918-19 సంవత్సరములో 2 కోట్ల 73 లక్షల పానులు యుద్ధ విషయమైన ఖర్చులకు 17 లక్షలు రాత్నాతిక మైన ఖర్చులకు ప్రత్యేకము నిలవయించబడును. యుద్ధము ఖర్చు మొత్తము 2 కోట్ల, 90 లక్షల పానులు. యుద్ధపు అప్పుమీద మనకు కలుగు ఖర్చు 60 లక్షల పానులు. ఆదాయవ్యయములను సరిహద్దు 1918-19 సంవత్సరముల 28 లక్షల పానులు హెచ్చు మిగులును. మిగిలిన సామ్యులో ప్రతి వైసయు అవసరమే. మిగిలినది కదాయని మాత్రము ఆదాయపుపన్ను తగ్గించుటకు ఎంత మాత్రము వీలులేదు.

రాష్ట్రీయము.

ఆదాయవ్యయములు

రాష్ట్రీయ ఆదాయము 3 కోట్లు 40 లక్షల పానులు. వ్యయము 3 కోట్ల 44 లక్షల పానులు. సంయుక్త రాష్ట్రీయములోతప్ప నితరరాష్ట్రీయములలో హెచ్చురాబడి యుండునని ఊహించుచున్నాము.

1918 - 19.

ఇండియా, ఇంగ్లాండు కలిసి.

వెచ్చించిన మొత్తము.

రైల్వేమీద	4.2
కాలువలు మొదలైనవి	0.5
దీర్ఘమీద	0.3

మొత్తము 10.9

కోటి తొమ్మిది లక్షల పానులు

ఇండియా

మన యుద్ధపు ఖర్చు 7 కోట్ల 5 లక్షలు. ఈ సామ్యు తిరిగి మనకు వచ్చును. ఇదిగాక తూర్పు ఆఫ్రికాకు 28 లక్షల పానులు పట్లయ జేయవలసి యుండును. మొత్తము 7 కోట్ల 83 లక్షల పానులు. ఇండియామంత్రి గారి కాణ్షిలుబిల్లు కొరకు ఇవ్వవలసినది 20 లక్షల పానులు. బొంబాయి బ్యాంకుకు

1918-19 సంవత్సరము ఇయ్యవలసినది 27 లక్షల పానులు. వై సామ్యు అప్పుతీయబడినది. మనకు అవసరమైన సామ్యు 7 కోట్ల 80 లక్షల పానులు.

2 కోట్ల 21 లక్షల పానులు ఖర్చుపోను రాబడి ఆదాయములో మిగులుచున్నది. 2 కోట్లు అప్పు జేయవచ్చును. మనకు కనబడు 4 కోట్ల 20 లక్షలు గాక యింక, 3 కోట్ల 80 లక్షల పానులు కావలెను.

ఈ మొత్తములో 1. 1 కోటి 40 లక్షలు ఇండియా మంత్రివర్తనండి తెప్పించుకొనవచ్చును. 2. పేపరు కరెన్సీ రిజర్వ్ పేర 1 కోటి 80 లక్షలు. 3. మనకున్న 1 కోటి 6 లక్షల బాలన్సులో 50 లక్షలు తీసికొనవచ్చును. 4. ఇది గాక న్యాయాయుక్త బ్యాంకు ఇచ్చునది 27 లక్షలు.

ఈ లెక్కనుబట్టి 1918-19, 1 కోటి 11 లక్షల పానుల బాలన్సు కనబడుచున్నది. ఇది మామూలుకంటె తక్కువయే. మామూలు 1 కోటి 22 లక్షలు.

ఇంగ్లాండు.

ఇండియామంత్రి యుద్ధమునకై ఖర్చు 7 కోట్ల 50 లక్షలు పుచ్చుకొనును. ఈ మొత్తములో 7 కోట్ల 37 లక్షల పానులు వ్యయమగును. బ్యాంకు న్ను 93 లక్షల పానులు. జరుగుచున్న సంవత్సరపు యుద్ధపు అప్పు 8 కోట్ల 50 లక్షలు. 1918-19 సంవత్సరము కూడ ఇంతసామ్యు వచ్చినచో సంతోషమే. రాష్ట్రీయపాలకులును, తదితర సంఘములును ఉత్సాహముతో పాటుపడించుటకు ఎంతయు వందనీయులు. 1918-19 కూడ ఇంతతృప్తితోను పట్టుదలతోను వీరు తిరిగి యుద్ధయుజమునకై ప్రయత్నములు సలుపుదురని మనస్సున్నది. ఈ కారణముచే 1918-19 సంవత్సరపు యుద్ధయుజము 2 కోట్లకు మించునని యూహించుటకు వీలులేదు. ఇంత కన్న ఎక్కువ మొత్తము వనూలయినచో నాకు సంతసమే.

నోట్లు, గోల్డు రిజర్వ్, మాత్రము.

నోట్లు మొత్తములు

మొత్తము ప్రచారమున నున్నది. కోట్లు రూ.

1914	63.9	51.9
1915	60.3	45.1
1916	62.4	54.1
1917	84.4	67.9
1918	104.4	82.1

1917 సంవత్సరములోని నోట్లు మొత్తమును బట్టి ప్రజలకు గవర్న మెంటునందు గల భక్తికి విశ్వాసములు వెల్లడియగుచున్నవి. ఈ నోట్లు ఎక్కువగా ప్రచారములో నుండుటవల్ల రిజర్వ్ ఫండును ఉపయోగించుటకు అవకాశములు కలుగుచున్నవి.

మొన్నటివరకు 5 రూపాయలనోట్లే కడపటివి. ఇప్పుడు రూపాయలనోట్లను రెండురూపాయలన్నర నోట్లను గూడ ప్రచారములో పెట్టితిమి. రూపాయలనోట్లు 1917 డిసెంబరు 1వ తారీఖున వెలువడినవి. 2½ రూపాయలనోట్లు మొన్న జనవరి 2వ తారీఖున వెలువడినవి. ఇంతవరకు 45 లక్షల రూపాయల విలువగల నోట్లు ప్రచారములోనున్నవి. 4 లక్షల రూపాయల విలువగల నోట్లను మెసపాటేమియాకు పంపితిమి. 5 లక్షల పానులు విలువగల నోట్లను తూర్పు ఆఫ్రికాకు పంపుచున్నాము. 1917 మార్చిలో మావద్ద రిజర్వ్ లో 80 లక్షల పానుల బంగారము ఈజిప్టులోను 45 లక్షల పానుల బంగారము ఇంగ్లాండులోను ఉన్నది. అనగా మొత్తము 1 కోటి 25 లక్షల పానుల బంగారము. ఇప్పుడో 1 కోటి 90 లక్షల పానుల బంగారము ఇండియాలోను, 5 లక్షల పానుల బంగారము ఇంగ్లాండులోను నున్నది. ఇట్టిస్థితి ఎట్లు సంభవమయ్యెనో వివరించెదను.

పేపరు కరెన్సీ రిజర్వ్ అధికము చేయబడి నప్పటికిన, బంగారు, వెండి నిలువ 80 లక్షల పానులు యెక్కువైనవి. ఇందులకు కరెన్సీనోట్లు యెక్కువగా చెలామణియగుచుండుటయే కారణము. సంవత్సర ప్రారంభమున 86 కోట్ల రూపాయల నోట్లుండగ, యిప్పుడు 105 కోట్ల రూపాయల నోట్లున్నవి.

సంవత్సర ప్రారంభమున మొత్తముమీదనున్న నోట్లు 100.3 36 శాతము భగమును నిలువ యుండియున్నవి. ప్రస్తుతముకూడ యిట్లే యున్నది. మిగియు బంగారు మంత్రియే హిందూజాతీయముండే యున్నది. ఇందు మూలముననే 70 పూర్వాలా చెప్పినట్లు ఇంకను పెట్టుబడి పెట్టుటకు ప్రోత్సాహము కలుగుచున్నది.

మనువారు సిఫారసు చేసిన మితిని మీటి ప్రవర్తించుట స్పష్టము. ఇంతవఱకు ఇన్వెస్టు చేసిన మొత్తము 410 లక్షలు; ఈ మొత్తము 1914-వ సంవత్సరములో 98 1/3 లక్షలుగా నుండినది. ఈ 410 లక్షల మొత్తమును 570 లక్షలకు పెంచు విషయము ఆలోచనలో నున్నదని ఇదివఱకే కమిషన్ నిర్ణయించినది. బ్రిటిష్ గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీలో ఇన్వెస్టు చేసిన మొత్తము యధికారముచే తాత్కాలికముగా చేయబడిన ఇన్వెస్టుమెంటు గనుక, యధికారము సాధారణ స్థితిగతులు కలిగిన వెనుక చేయబడలేదు కమిషనరీ సిఫారసుల ప్రకారము రిజర్వ ఫండ్ నకు సంబంధించి స్థిరమైన యేర్పాట్లు చేయబడియుండవలెను. యధికారము పూర్వము చేపట్టిన కరెన్సీ రిజర్వులో కొనియించబడిన కనెక్టికట్ ప్రతముల వెల తగ్గుటవలన కలిగిన నష్టమును పూరించేయటమనే తేలియొకనిధిని స్థాపించినారు.

మూలధనము నిమిత్తము హిందూదేశములో అప్పులు తీయుటకు చేసిన ప్రయత్నములు కూడ బృష్టికగముగానే ఫలించినవి. స్టేటు రైల్వేల క్వవహరము జరగెడి రైల్వేకంపెనీల యప్పులను మేతము, గడువు తీరిన యప్పులను తీర్చు నిమిత్తము 1912-14-వ సంవత్సరముందు 47 లక్షలు అప్పు చేయబడినది. ఆ యప్పులలో 28 లక్షలు ఇంగ్లండు నుండి చేయబడినవి. 1916-17-వ సంవత్సరముందు వలెనే ఈ సంవత్సరము కూడ లండనులో నెక్కడను అప్పుచేయలేదు అంతకంటెను విశేషమేమన, 20 లక్షల పానలు పొందె బాకీని ఈ సంవత్సరము తీర్చివేసితిమి. ఇంతవఱకు హిందూదేశములోనే 650 లక్షల పానలు మొత్త మప్పుచేసితిమి. సాధారణ స్థితిగతులలో ఈ మొత్త మేదేశమునకైనను పెద్ద మొత్తమే, మనకు మిక్కిలి కష్టపడిన మొత్తము. ఈ సంవత్సరము చేసిన ఋణములను సాధారణ వనియ్యి, (హిందూదేశ కార్మిక వ్యవహారములలో క్రొత్తగా ప్రవేశ పెట్టబడిన ప్రెజిడెన్సీ బిల్లుల మొత్తము వినా తక్కిన) ధనమంతయు యధికము నిమిత్తము చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమున కిచ్చివేయబడుననెడి భక్తి తాత్పర్యములకల్లు ఋణమంత సులభమయ్యెననియు నాకు తెలియను. కడచిన రెండు సంవత్సరములలో ప్రభుత్వమువారు యధికము నిమిత్తము ఎడతెగకుండ విశేషముగా వ్యయము చేయుటకు లక్షలు కూడ ఋణ సంక్షామణము సులభమైనది. ఈ ప్రత్యేక కారణముల నటుంచి చూచినను, 1917-18-వ సంవత్సరపు ఋణములకును 1918-14-వ సంవత్సరపు ఋణములకును విశేషవ్యత్యాసము కలదు. 1918-14 తో సంబంధించి 4 సంవత్సరముల యప్పులను, 1917-18 తో సంబంధించి 4 సంవత్సరముల యప్పులను తీసికొని, కడపటి 4 సంవత్సరముల యప్పుల నుండి సార్వభౌమ ప్రెజిడెన్సీ బిల్లుల మొత్తమును తీసివేసి సంప్రదించి చూచినయెడల, ఈవ్యత్యాస మంతకంటె పెక్కువ స్పష్టము కాగలదు. మొదటి నాలుగు సంవత్సరములలోను ఇంగ్లండు నందు 48 లక్షల పానలును హిందూదేశముందు 59 లక్షల పానలును మొత్తము 107 లక్షల పానలు అప్పుచేయబడినవి. రెండవ నాలుగు సంవత్సరములలో మొత్తము 490 లక్షల పానలు అప్పుచేయబడినవి. ఆందు 80 లక్షల పానలు తప్ప తక్కిన మొత్త మంతయు హిందూదేశముననే యప్పుచేయబడినది.

యధికము నిమిత్తమును 1917-18-వ సంవత్సర మంత మందు చెల్లింపబడవలసి యుండెడి ప్రెజిడెన్సీ బిల్లుల నిమిత్తమును అధిపత్యము మరి 470 లక్షల పానలు వచ్చెడి సంవత్సరము హిందూదేశములో అప్పుతీసికొనవలసియున్నది

అంతేకాక, అప్పుతీయుటకు క్రొత్త వారులకూడ నేర్పించినారు. పోస్టాఫీసుల ద్వారా తీసిన కడపటి మూడు ఋణములను గూర్చియు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లను గురించియు ఇక్కడ కొంచెము ప్రస్తావించెదను. చిన్న చిన్న మొత్తములను నిలువ పెట్టుకొనువారియొద్ద పోస్టాఫీసుల ద్వారా అప్పులు తీయవద్దతి మొట్ట మొదట 1915-16-వ సంవత్సరమున ప్రవేశపెట్టబడినది. ఆ సంవత్సరము ఆందుములముగా 8 1/3 లక్షల పానలు సేకరింపబడినవి. 1916-17-వ సంవత్సరము అంతకంటె కొంచెము తక్కువ మొత్తము లభించెను. కాని, ఈ సంవత్సరము పోస్టాఫీసుల ద్వారా చేసిన యధికములను ఇందుమించు 30 లక్షల పానలు, 1907-8 మొదలు 1913-14 లోపల ఏ సంవత్సరమున సాధారణ పద్ధతుల వల్ల ఇంత పెద్ద మొత్తము సమకూడలేదు. ఈ సంవత్సరమే ప్రవేశపెట్టబడిన క్యాష్ సర్టిఫికేట్ల పద్ధతి వల్ల 65 లక్షల పా

నలు మొత్తము లభ్యమయ్యెను. ఇంతకు పూర్వ మెప్పుడును ప్రభుత్వమున సంవత్సరమున ఇంతటి ఫలితము లభింపలేదు. మొత్తము మీద ఈ మూడు సంవత్సరములలో పోస్టాఫీసుల ద్వారా 100 లక్షల పానలు అప్పు సేకరింపబడినది. ఈ క్రొత్త పద్ధతి యవలంబించుట బడనియెడల, మూలధనము నుండియు తాత్కాలిక నిలువ ధనము నుండియు చాలవఱకు వ్యయపరుపవలసి యుండెడిది. ఈ సంవత్సరములో పట్టుదలతో జయప్రదముగా పనిచేసి ఆర్థిక కాళివారికి తోడ్పడినందునకు గౌరవి తమ మాన్యోర్ గారికిని వారి పోష్ట లబ్ధ్యగులకును నానందముతో కృతజ్ఞతా తెలుపుచున్నాము.

(గత నాలుగు వత్సరములలోని విషయములను పరిశీలించిన యెడల, ధన వ్యయమునకు తగిన నిలువ తగ్గుచున్నదని తెలుసుగుచున్నది. 1913-14 వత్సరమున ఇందులకు 140 లక్షల పానలు నిలువ యుంచబడినవి. రాబోవు వత్సరమున 89 లక్షల పానలు మాత్రమే యుండునని యుద్ధమున

గత రిక్త వత్సరములనుండియున్న ఆర్థిక సమస్యల గూర్చి యిందుకు చెప్పుకొని యున్నది. యధికమునకు వినియోగపరచు ధనచక్రమును రెండు భాగములుగా విభజింపవచ్చును. ప్రధమ భాగమున హిందూదేశములోను, ఇతర స్థలములయందును వర్తకము, ధనము తగ్గిపోయినది. సేవిగన్లు బ్యాంకు డిపాజిట్లనున్న ధనమును చాలమంది తీసికొనుటకు ప్రారంభించెడి. క్రెడిట్ సోషలయందు విశ్వాసము తగ్గజొచ్చినది. కాన క్రమక్రమముగ 1915 వ సం॥ యిట్టిస్థితి మారినది. యుద్ధ ఖర్చుల కారణమున 1917-18 వ సం॥ అత్యంత తగ్గిపోయినది. క్రమముగ మేము 1917-18 వ సంవత్సరమున యధికమునకు ధనసహాయముకూడ చేయగలిగితిమి.

క్రొత్తజనులు విధింపబడినవి.- (1) రాబడిమీద ఆధికముగ వస్తు, (2) జననారయగునవలె యెక్కువవస్తు (3) రైల్వేలపై ట్రాన్సిట్టువై కొంచె మెక్కువవస్తు (4) ప్రతిబట్టలపై దిగువతి నుంకము వృద్ధిగావించబడుట. కావునను యావత్సరమున 1918-14 లో కం॥ 220 లక్షల పానలు లెక్కు దాదాయము వచ్చినది.

మాంటాగూగారు:- ఇందేయ మంత్రిగారు గత నెల 28 వ తేదీన ఢిల్లీ నుండి ఆల్బాయికి వెళ్లిరి. మరల 4 వ తేదీ సోమవారమునాడు ఢిల్లీకి వచ్చెదరు. వారితో గూడ డెన్మార్కు ప్రభువు, రాబర్ట్స్ హలిడే పార్సన్నగార్లు మున్నగువారు గూడ వెళ్లెదరు.

కలకత్తా పట్టణదాన సభ.

ఈనెల 1వ తేదీ సాయంత్రము పట్టణదానసభ జరిగి. వది. బి.వి. బి. ఎస్. సి. పరిశుల నిర్వహణలో పట్టణ లిఖ్యబడినవి. తక్కినవారికి 2వ తేదీ నియ్యబడును. 1893 మందికి బి. ఏ, 304 గురికి బి. ఎస్. సి. పట్టణ లిఖ్యబడినది. 8 గురు శ్రీమదుగడ బి.ఏ. పట్టణుల సంఘకొనిరి. గవర్నరుగారు సభను ప్రారంభించుచు రాజప్రతినిధిగారు రాజాలమికి చింతిలును పంపిన తంతివార్తను చదివెరి. గత నాలుగువత్సరములనుండియు వైసుభాస్కరులగానుండి పనిచాలించుకొననున్న డాక్టరు సర్వాధికారిగారిని కొనియాడిరి. వీర్యులు విద్యార్థులకు హితబోధ గావించిరి.

గవర్నరుగారి త్వరలో భాస్కరుల కాగలరు. మున్నె దుడు 5778 గురును నిరుడు 6568 గురును డిగ్రీపరీక్షకు వెళ్లిరి. పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచుటవలన నీవిశ్వవిద్యాలయమునకు చేరిన 55 కళాకాలలలో 9 యును 780 పాఠశాలలలో 112ను తగ్గినవి. ప్రాచీనకాలపువిద్యకును నేటివిద్యకును చాల భేదముకలదు. ప్రస్తుతవిధానము ననుసరించి విద్యాసంపాదనమునకును ధనసంపాదనమునకును విభేదము లేదు. అని సర్వాధికారిగారు నుడిచి క్వవసాయవాణి జ్యు విద్యులను గూర్చి కొంత వివరించిరి. నేడు పట్టణములను బడసిన మీరేదో యొక సంఘసేవను చేయబూనెదరు. ప్రజలలో ధనికుల పేదల సౌత్తులను సమకూర్చి వృద్ధి నొందించుట మొక రత్నము. జాతీయ నిర్మాణము ఆపరిచిత విధానములపై పెద్ద ఎత్తున జరుగుచున్నది. గాని పోషించి సమవయోగమునకు తేవలెను. దాని నుపేక్షించుట పారభాటు. మివిమర్మకులు కోరకున్నను మీరీ ఘనకార్యమున మీ స్థానముల నిలువక తప్పదు. కాన మీ రందులకు ప్రయత్నించి కీర్తిని గడిపుడు ఇందేయ మంత్రిగారు పార్లమెంటులో చేసిన ప్రకటనము ననుసరించి నునము బాధ్యత గల ప్రభుత్వమున పాల్గొనవలసిన సమయ మున్నను గుచుచున్నది. నేడు మీరు పడసి యుత్తముగౌరవమును మీరు గుణ్యము గ నిట్టి గౌరవమును బడసిన ప్రాచీనులమార్గము ననుసరించి మీరు చెడుచును ఆక్రమమును ఆపదను అన్నివిధముల రూపుమాపుటకు సర్వసిద్ధముగా నుండవలెను. మా జీవితములు పరంపరాగతముగు ఈ నమోజ్యోతిని ముద్రకాళమానముగ నిలుపగలుగుముగాక మీరు చేయు మేలంతయును మీ విశ్వవిద్యాలయమునకును సంఘమునకును చెంగును. మీరు చేయుచెడుగుగూడ నటులే వారి కధికముగ చెందును నూతనాళయములతోపాటు నూతన బాధ్యతలను ప్రతిరోధములనుకలగక మానవు. వెనుకటి వారికంటె మీరు ప్రతిరోధ మధికముగ కలుగగలరు. అట్టివో మీరు చికాకుపడ గూడదు. బెడరింపులను అపహాస్యములను సుగుణముల కన్నదును ధంగము కలిగించాలవని సర్వాధికారిగారు నుడివెరి.

నుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

మార్చి 31 తేదీలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాళంగము గలగకుండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరతైలము	గజకితైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో నెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ప్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(0)

బందరునుండి వేమూరి వేంకటసుబ్బారావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- ప్రస్తుతమున సంవత్సరమునకు మొదలయిన రూపాయలు బందరు రైలు ఆదాయమునుండి కొద్దకుండునట్లు వ్యయపరచు నుద్దేశించి జిల్లాబోర్డువారు తీర్మానించి యున్నారు. ఆయా గ్రామముల వా రెచ్చటవైన, మిక్కిలి యవసరముగు బోట్ల ఆయాపనులకు కాదగిన వ్యయములో మూడవ వంతు గాని అధికము: నాల్గవంతుగాని గ్రామములో ప్రోగుచేసి కొని ఆయా తాలూకాబోర్డుల ప్రెసిడెంట్లకు వ్రాసికొనిన యెడల, వారు జిల్లాబోర్డువారికి వ్రాసి కాంక్ష కోరెమిద గలరు. కావున గ్రామముల కొంచెమైకమత్తయ్య కలుగ జేసి కొని వారివారి అపదలను తొలగింప జేసికొనెద రని నమ్ముచున్నాను.

విశాఖపట్టణముజిల్లా సాలూరు నుండి కాశీభట్ల కృష్ణారాయశాస్త్రిగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- వీరభద్రనిజయంబను తెనుగు గబ్బము ముద్రితమై యున్నదా? లేదా? ముద్రితమైనయెడల నెక్కడ లభింపునో పాఠకులు విశదపఱచుచుకొనితనవో నేను కొంతధనము వెచ్చిపెట్టిసంపాదించిన యీతాళిపత్రగ్రంథము ముద్రించుటకై యెవ్వరేని విలువనిచ్చి స్వీకరించెదరా? మాసాలూరు గ్రామమున కనతిమూరముననుండు కొట్టక్కియన గ్రామమున గుమ్మరియొకడశ్చిన్నత పాండితీగరిమ ననేకగ్రంథముల నిర్వహ్యుగ రచించి రమారమి డెబ్బది యెడల క్రిందటనే స్వగ్రంథుడయ్యెను. వానిచే రచియింపబడిన పుస్తకములు ముద్రితములు గావలయును. మఱియు ననేక కవి చంద్రుల ప్రాంతమున గీర్తి తాళపత్రములం దణచివైచి గతిం చిరి. వారి వారి చరిత్రమున ప్రస్తుత కవీశ్వరుల చరిత్రను వ్రాయుట యని ముఖ్యమని నాయాశయము. కవి విలాసమని నేనొక గ్రంథమును వ్రాయుక గడంగితి.

అనంత వేంకట శాస్త్రిగారు రాజమండ్రినుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: ఆంధ్ర విద్యార్థి సమాజములు జ్ఞానాపాత్రములు. రెండవ యాంధ్రవిద్యార్థిసభాపక్షమున, వ్యాస బహుమాన పరీక్షలు పెట్టియుండిరి. ఉత్తమవ్యాసమునకు వెండి పతకము బహుమాన మిచ్చెదరని, సభ వా గాంధీదినపు తిక్కలో ప్రకటించిరి. సభాకార్యదర్శిగారైన తల్లాప్రగడ రామారావుగారు సభలో వ్యాసమునకు బహుమానమును పొందిన వారి నామమును చెప్పి తాము వెండి పతకమును రాజమండ్రి యందున్న బహుమతి పొందినవారికి పంపెదరని చెప్పిరట! బహుమానము పొందిన నేను తల్లాప్రగడ రామారావుగారికి బహుమానము పంప లేదేలయని వ్రాయ, ఆయన కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో కలహించుట నే కాగ్యదర్శిపదవి వదలు కొనిరనియు బహుమాన విషయమై, సభాభ్యుత్థులైన, వ. పూర్ణచంద్రారావుగారికి వ్రాయవలయుననియు వ్రాసిరి. పూర్ణచంద్రారావుగారి కొక యుత్తరము వ్రాయ, వారు, తల్లాప్రగడ రామారావుగారు బహుమాన ధనమును సభకర్షులకై వాడిరని వదలి కలదనియు, అందుచే, తమకు తెలియదనియు, బహుమానమును న్యాయవారులగు కె. చిదంబరారావుగారి ద్వారాను వ్రాసిరి. చిదంబర రావుగారికొక యుత్తరము వ్రాయ, 10 రూపాయల బహుమాన మిచ్చిరనియు తదితరమేమియు వారికి తెలియదని వ్రాసిరి. ఇక బహుమానము పంపుమని యెవరికి వ్రాయవలసినది? వైవారలకు నా యుత్తరము లరణ్యకొదనములయ్యెనే! మచిలీపట్టణాంధ్ర విద్యార్థి కార్యనిర్వాహక సభ్యులారా? న్యాయము పాటించి రజితపతకమును నాకు పంపుడు.

మాటలరాని చంటిబిడ్డ కొద్దులోసాక్ష్యము చెప్పట:- గత శనివారము మధ్యాహ్నమున కొలంబోలో నొక శ్రీ తన చేతిబిడ్డ నెత్తుకొని ఇంటి అరుగుమీద నిలుచుండి శ్రీ కృష్ణన్ అనువానితో సంభాషించుచుండెను. ఇంతలో దన పెద్దకుమార్తె తనను పిలిచినందున ఆమెకు సమాధానముచెప్పి తిరిగి బిడ్డకును నిశ్చయించుకొని తనబిడ్డను అరుగుమీదదలి లోనికి బోయెను. శ్రీ కృష్ణన్ చొంగబుద్ధి కలవాడగుటచే తల్లి తిరిగి వచ్చునంతలో ఆత డాబిడ్డమెడలోని బంగారు నగను త్రొంపుకొని పారిపోయెను. ఏ దున్నుచు బిడ్డలోనికిబోయెను. ఆమె తల్లి ఆమెనప్పటికి లాలించి పిమ్మట సమాచారమును పోలీసువారికి తెలిపెను. పోలీసువారు శ్రీకృష్ణనును పట్టుకొని కేసుచేసిరి. ఆ బిడ్డను తల్లియెత్తుకొని కొద్దులో నిలుచుండినపు డామె నేడగునివైపు వీడే నామెడలోని నగను అపహరించి వాడని చెప్పనట్లు వానివైపు త్రేలును చూపెను. మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

Madras and Southern Mahratta Railway Co. Ltd.,

AUCTION.

NOTICE:-IS HEREBY GIVEN THAT A CONSIGNMENT OF 150 BAGS COPRAY IN UNDAMAGED CONDITION ORIGINALLY BOOKED FROM ALLEPPY TO TADPATRI UNDER INVOICE NO. 1 OF 3-10-17 WILL BE SOLD BY PUBLIC AUCTION UNDER SECTION 56 OF THE INDIAN RAILWAYS ACT IX OF 1890 AS FOLLOWS:-

At Adoni Railway Station: 75 BAGS COPRAY in 5 lots of 15 bags each } On 5th March 1918. 1 to 1 1/2 Mds. per bag } at 11 A. M.

At Cuddapah Railway Station: 75 BAGS COPRAY in 5 lots of 15 bags each } On 16th March 1918. 1 to 1 1/2 Mds. per bag } at 10 A. M.

N. B.—Cash to be paid in full as soon as each lot is blocked down to purchaser.

GOOTY 22-2-1918. G. L. PETERS Dist. Traffic Supdt. M. & S. M. RY.

మదరాసు అండు సదరకమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడు.

నోటీసు. (1089)

ఇందువలన తెలియజేయుడ మేమునగా:- తే 3-10-17 దిన, నెం 1 రు యిన్ వాయిస్ ద్వారా అలప్పీనుండి తాడిపత్రికి రవాణా కాబడిన 150 మూటలు కొబ్బరి చెడిపోవట్టి స్థితిలో 1890 సం॥ రం॥ ఇండియన్ రైల్వే అక్టు 9-వ సెక్షన్ 56 ప్రకారం యీ క్రింద తెలియబరిచిన విధమున బహిరంగముగా ఏలం వేయబడును.

ఆదోని 75 మూటలు కొబ్బరి రైల్వే 15 మూటలు చొప్పున 1918 సంవత్సరము మార్చి 5 తేది వరకు 5 తేది వరకు 11 గంటలకు ము॥ 1, 1 1/2 తుకం.

కడప రైల్వే డిటో 1918 సం॥ మార్చి 6 తేది వరకు 10 గంటలకు

వరా:-పూర్తిపైకము చెల్లించి ఏలములో మూటలు ఎత్తవలయును.

గుత్తి జి. యల్. పీటర్సుదొరవారు, 22-2-18 డిస్ట్రిక్టు ప్రాజెక్టు నూపరెం తెండెంటు.

అన్యకమునకు త్వరలో రానున్నవి.

గ్జేషనే ప్రెంటింగు కాగితములు 9, 10, 12, 14, 16 పౌనల డిమ్మి, గ్జేషనే వెయింటింగు కాగితములు డబుల్ గాయల్ 32, 36 పౌనలది కావలసినవారు రూ 100 కు, రూ 10 లు అడ్వాన్సు చెల్లించి ఆర్డర్లు రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. బజారులో నుండు తక్కువధరల ప్రకారము అమ్మబడును.

(1003) ఎస్. పి. సారథి అండుకో, మద్రాసు.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండు కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాలరామ నూర్యప్రకాశరావుగారి తా॥ పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా॥ సామర్లకోట పెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండునున్న అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంవత్సరపు ఫలము ది 22, 23 మార్చి నెలలో తోట ప్రదేశముందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈసిగువ మరతులకు లోబడి పాడవచ్చును మరతుల వివరము.

- 1. నుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల ఫలవిధములకు అంటుమామిళ్ళున్నా జీడిమామిళ్ళున్నా మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
- 2. నుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న.
- 3. పాడవలచినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పాడవలెను.
- 4. పాట భూమిపరచుకున్న వారు మచ్చికకాతోపాటు సగముసొమ్ము ఇచ్చి వేయవలెను.
- 5. తక్కిన సగము సొమ్మున్నా చెట్ల కాములు కోయటకు పూర్వముందు చెల్లించవలెను.
- 6. పాట కాలముందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో భూమిపరచుకొనిన వారి సొమ్ములప్పు తక్కిన వారి సొమ్ము వాపనుచేయబడును.
- 7. తగు సంజాయిషీ యింకా కావలసినవారు యీ దిగువ వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. కె. రామచంద్రారావు గారు,

ఉండునా } ముఖ్యుని నిరస్తావారు. ఆఫ్ గొల్లప్రోలు ఎస్టేటు, గోదావరి. 9-2-18 } క్యాంపు: సామల్ కోట.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము.

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి, కనుకట్టు సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియా సాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారిచీట్ల పేకతమాపాలు, విచిత్రవిశేషవిద్యలుగలవు. ఇంతేగాక మనుష్యునిమాయముచేయుట, చీకటిలోచదువుట, నీళ్లవై నడిచిపోవుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీతముతో సమాధియగుట, మనుష్యుడు చిలక యగుట, పెద్దపులిని చేసి చూపించుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, కరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టు కొని చూడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి.

ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్కృతముగా మేజిక్ చేయగలరు. డబ్బు సంపాదించుట కిది నులభమైన మార్గము. నెలకు వందలకొలది ద్రవ్యము అర్జించుకోగలరు.

ఈ పెద్ద గ్రంథము అచ్చుపనుచున్నది. ఈ గ్రంథమును వి. పి. X 15 రూపాయలకు అమ్మబడును. ధరభాక్తు ధారులకు యీ గ్రంథమును రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాక్తు దారులనగా తమ ధరభాక్తుతోహడ రు. 4 లకు యీ క్రింది విలాసమునకు తక్షణమే మణియార్దరు చేసి తమ పేరును రిజిస్టరు చేయించుకోవలెను. (894-984)

పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

1000 రూపాయలు లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా బహుమాన మియ్యబడును. మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలలోగారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను నేనించండి. దీనిని నేనించిన యెడల ధాతుపుష్టి, పక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ మొదలయినవి. కలంగును. స్వప్నస్ఫులితము, ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమూత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానను. దీనివలన నుంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగోన్, పిసాంగ్, సిలోన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈప్రాంతములనుండి బహుమానపుత్రులు విశేషముగా సంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్ధశాస్తాంపును పంపినచో బహుమాన పుత్రులకాపి పంపుము. ఇది అబద్ధమని రుజువుపరచువారికి వై కనుపరచియుండు బహుమానం యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కొర్రములముగా పొందవచ్చును. పార్సీలును కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలలో" అని యింతుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పుత్ర పార్సీలతో పంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది. 15 రూపాలు తేల్చీవెల రూ. 2-0-0. తపాలభర్తు 1-8 డెబ్బాలకు 6 అశాలు. డి. మన్నాలలో, ఢిల్లీ వైద్యులు, సాలామిసిరి మురబ్బాడిపో, బెంగుళూరు సిటి.

(691)

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యేలాగున సర్వ శోధన గావించును.</p> <p>1 పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గారి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యములు గలుగు బాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగులకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదినిమించిడి. సీసా వెల రూ. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్యూషన్ పై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.</p>
--	---	---

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక పేరునాడ నుదాహరించ గోరెదము 368

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ ససాతమైన డా॥ పి. డి

సావంత్ ని వనోపధి సారసవరిలా

అదియిట్లు రక్తమునకు జనించు బాధ్యములకు కీరీటునవలసి వుండు. తలపులను, మచ్చలను, గండములను, చర్మమును, ప్రాంతములను అన్ని విధములకలన గలుగు చిచ్చునొగములను పోగొడును.

మిక్సి-లి క క్రితంతమైన రక్తకు ప్త కారకం

ఈ రక్తసాధనమును గల మిచ్చులను నివారించును, సహజమైనను సుదృఢమైనను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొడును. పొడవైనది పొడిగొడవదొడవములను, మలబద్ధమును కార్యసంబంధమును పోషించు పోగొట్టి రక్తమును నిర్మలమును, శరీరాగోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు పండుటకు 4 బోయ్యల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తిచేయు: **పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి**
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2 BOMBAY.

వికాసపాలిపి ప్రశంస

ఇది శిశువులకంటే అపూర్వము విరచితము
తల 0-4-0 పోగొట్టి అధికము.

ఆంధ్ర నర్మకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టనంశి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రారంభింపబడి, తల 0-4-0 పోగొట్టి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవత్రి కాకాచార్యులు, 7 తంబు తెట్టి వీధి, మదరాసు.

మో స పో కు డు

తుప్పుపట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."

Willes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని పంటెనలకు కప్పులకును నుసయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపలువారు వచ్చికు వచ్చువారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్.
ది రెలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.
తలాలపెట్టె నెం. 553 రు,
మదరాసు

389

(వై కామోడమిక్ గోరునప్పుడు ఈవత్రిక పేరునాడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.)

స్వ రాజ్యము మనకు
సమీపములో నున్నది

మన మెల్లరమును స్వదేశీ సరకులనే వాడవలెను. వాటినే ప్రోత్సహింపవలెను. మన దేశీయులైన మరీయే ఇతర దేశముల నా మానులను వాడుకుండునట్లు చూడవలెను. స్వదేశీ ద్యమునకు దోహదము చేసి తోడ్పడవలయును. త్వరలో కంజీవరము స్వదేశీకంపెనీలో మీరు పాల్గొను టుత్తము. భాగము 1-కి 25 రూ చొ॥ 300 భాగములు మాత్రమే కలవు. పెద్ద పెద్ద వాండ్రందరు దీనిలో భాగస్వాములగుటచేరి. వరతులకు ప్రాప్తియును ఇట్లు వ్రాయవలెను. (962)

మ్యానేజింగు డైరెక్టరు,
స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,
బ్రాంచి: మధుర. కంజీవరం.

కళిటలాగు
ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY
(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

30: **పాల్వపు వేంకటాచల** 594

పండితులవారి సిద్ధావధములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ థెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. కె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్ సర్టింగ్ కమిటీ ఎగియర్ వేన్. నం. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రాలను, ఉపయోగించుటవలన, శ్వాసోచ్ఛ్వాసముల వ్యత్యాసము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపుకొప్పి, ఆమ్లా కజ్వరము, పిత్తసంబంధరొగము, చిడ్డల యెముకవారముల న్నియు, గుణుచయ్యెను, తమవద్దకు ప్రతిదినము వచ్చురోగు లకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి.ఎన్-ఆచార్యుల రాత్, సీనియర్ సర్జన్, ప్యానిటిరీ కమీషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; వీరు వ్రాసినది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగింపి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్కృష్టమును, గుణములను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న వని నేనుచెప్పుట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

వైద్యశాలలో ననేకవిధముల లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కిర్మాటక మాత్రలనుండియు యోగ్యతాపత్రములను తయారు చేయుచుండును."

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుతులు, ప్రతి సీసా నుండు నుండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుమానపత్రము, ప్రతిసీసాతో నూతి యుండును. 250 మాత్రలున్న సీసా 4 అణాలు మాత్రము.

6 సీసాలు బాకనారి రెస్పిండికొని టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0
12 సీసాలాకనారి కొనిన 2-12-0
25 సీసా లాకనారి కొనిన 5-0-0

సమస్త రోగములకు మానవ్య ఆయుర్వేదిక దీయ సిద్ధావధములు దొరకును.

వినియోగము:—శ్రీ సీతా రామవ వైద్యశాల, మైసూరు